*І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .*
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237 УНСоюз: HEnderson 5-8740 Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 197. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ЖОВТНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 17, 1961 No. 197. VOL. LXVIII.

ЗДА І КАНАДА ВІДБУЛИ УСПІШНУ ПРОБУ ПОВІТРЯНОЇ ОБОРОНИ

ПРЕЗИДЕНТ ЗАДОВОЛЕНИЙ ІЗ ЦИХ НАЙБІЛЬШИХ ДОСІ ЛЕТУНСЬКИХ МАНЕВРІВ НАД АМЕРИКАНСЬКИМ КОНТИНЕНТОМ

Ню Йорк. — В суботу 14-го жовтня від 1-ої години по полудні до 1-ої години по півночі в неділю 15-го жовтня відбулися найбільші в історії Америки повітряні маневри над цим континентом, в яких взяли участь 1.800 бойових літаків, що мали не допускати і нищити над океаном ворожі бомбовики, які плянували з бомбами дістатись над Америку і Канаду. Військові провідники є вповні вдоволені з цих летунських вправ, також і Президент є задоволений із висліду маневрів, тільки всі жалкують, що досі не вдалося знайти одного бомбовика типу „Б-52 Г", який пропав десь над Атлантиком у віддалі кількох соток миль на схід від Ню Йорку. Пошукування за цим бомбовиком і за 8-ма членами його залоги продовжуються. Повну оцінку цих маневрів можна буде зробити аж тоді, коли перестудіюють всі ті матеріяли зі звітами, що їх передали окремі з'єднання. Цими вправами - обороною керував генерал Лоренс С. Кьотер із Північно - Американської Повітряної Оборонної Команди в Колорадо Спрінгсі, Колорадо, при якому були два високі офіцери з Британійського Летунства — маршал летунства сер Б. Б. Кросс і сер Воллес Кайл. Генерал Кютер захоплений вислідом цим перших на більшу скалю оборонних повітряних вправ, бо він сподівався, що вони не відбудуться так легко і з таким успіхом. Цілий час цих вправ цивільні лети над ЗДА і Канадою були припинені. Оборонці користувались повідомленнями про рухи ворога, які надходили із трьох радарових алярмових ліній, які розміщені в Канаді. Ворога пильнували також обсерватори на кораблях - пікетах, на алярмових вежах, що стоять на океані. Внаслідок припинення цивільних летів скасовано 2.900 летів, а в самому Ню Йорку на трьох летовищах не могли відлетіти 26.000 пасажирів. Цивільні летунські лінії були заздалегідь повідомлені про ці оборонні вправи, тому не продавали квитків на час 12-ох годин від 1-ої години по пол. в суботу. Вправи відбувалися так, що „зістрелений" ворожий бомбових летів далі, щоб можна було набрати більше досвіду в обороні, і тому деякі бомбовики були „зістрелені" по 10 разів.

Летунство випустило сателіт „Дісковерер 32"

Летунська база, Ванденберг, Каліфорнія. — 13-го жовтня летунство з повним успіхом випустило сателіт — „Дісковерер 32". В цьому 25-стоповому сателіті є кабінка з інструментами, які мають досліджувати подорож літаками - ракетами по космічних просторах. Дехто здогадується, що в кабіні „Дісковерера 32" є частини приладів, що є з системах розвідчих сателітів „Самос" і „Майдас", але летунство відмовляється дати вияснення в цій справі. З 32-ох сателітів „Дісковерер" — 21 пішов в орбіту, і з них 18 мали в собі 300-фунтові кабінки з золотими бляхами; 8 кабінок знайдено шість під час їх лету в повітрі і три витягнули з океану. Впродовж чотирьох днів мали старатися зловити кабінку з інструментами сателіта Дісковерера 32. Та це вдалося зробити вже найближчого дня 14-го жовтня, коли капітан Воррен Шенстед зловив кабіну під час лету за допомогою парашута. Сателіт зробив був вже 18 летів довкола Землі. Це вже був шостий випадок, коли вдалося в повітрі зловити кабіну сателіта з інструментами.

Продаж „джетів" Юґославії обурив публічну опінію в ЗДА

Вашингтон. — ЗДА проаналізовують тепер висліди політики супроти Юґославії, почавши від 1949 року, колито ЗДА почали активно допомагати Юґославії економічно й військовими доставами. ЗДА виходили із засновку, що Юґославія, хоч комуністична країна, все ж — незалежна від Совєтів. На цій підставі, ЗДА, крім достав харчів, машин і інших товарів, доставили Юґославії в рр 1952-57 також зброю на суму $693-856 в рямцях допомоги на збірну суму $2.280.000. Юґославія купила в ЗДА 70 одномоторових двоособових вишкільних морських „джетів" на суму $1.211.000, а в березні ц. р. підписала умову купна 130 „джетів" типу Ф-86Д Сейбр на суму $1.625.000. Американські старшини летунства висловились з обуренням, що на військовій летунській базі в Тексасі вишколюється юґославських комуністичних пілотів, з великою вірогідністю, що ті самі пілоти на тих самих американських військових літаках в майбутності будуть воювати проти Америки. В цій справі інтервеніювали кілька сенаторів і конґресменів. Справа набрала розголосу і спонукала уряд до призадуми, чи треба далі підтримувати того самого Тіта, який недавно на Белградській конференції зайняв знову виразну просовєтську і протиамериканську лінію. — Проте з урядових кіл повідомляють, що підписані умови купна - продажу для Юґославії будуть виконані. В обороні продажу джетів виступив кол. президент Айзенгавер, який подав мотиви, що ними тоді керувалась попередня адміністрація.

Мекміллен таврує СССР, як „найбільшу колоніяльну й імперіялістичну країну світу"

Лондон. — Англійський прем'єр Геролд Мекміллен промовляючи на зборах лідерів Консервативної партії в минулу суботу 14 ц. м., наталврував Совєтський Союз, як „найбільш колоніяльну й імперіялістичну країну світу", перестерігши водночас своїх земляків, що сучасне змагання між Сходом і Заходом може тривати ще через одну ґенерацію „або й довше". Англійський прем'єр звернув увагу, що в боротьбі з СССР Англія сама заслаба і тому мусить рахувати на об'єднані сили вільного світу. Цим він мотивував конечність сильної економічно Західньої Европи, для чого потрібна участь Англії в Спільному Господарському Ринкові. Геролд Мекміллен, який має 67 років, натякнув на те, що він „щораз частіше бере під увагу чинник віку", що коментатори інтерпретують, як заповідь швидкого його добровільного відходу від влади. Як його здогадного наступника на становище прем'єра Великої Британії називають недавнього міністра колоній і зв'язку країн Коммонвелту, тепер лідера консервативних парляментаристів, Айина МекЛіда. Говорючи про теперішній конфлікт з СССР за Берлін, Мекміллен назвав його тільки „одним з інцидентів" та висловив сумнів, чи Совєти готові у цьому Берлінському спорі „зробити перерву у своїх змаганнях".

Голляндія і СССР відкликали своїх амбасадорів

Москва. — Совєтський Союз відкликав в минулу п'ятницю 13 ц. м. свого амбасадора з Гааґи, Панталеймона Пономаренка, на знак протесту проти „скандального поведення" супроти нього голляндської поліції. Совєтський уряд повідомив про це Голляндію окремою, в гострому тоні вдержаною нотою. Однак того самого дня голляндський уряд проголосив Пономаренка „персона нон ґрата" — небажаною особою, зажадавши його відкликання. Водночас совєтський уряд зажадав виїзду з Москви голляндського амбасадора Анрі А. Гельба. Вся ця справа стоїть у безпосередньому зв'язку з бійкою, що її счинили совєтські „дипломати" минулого понеділка 9 ц. м. на гааґському летовищі, вдершися силою на таможню поліційну станицю та намагаючись силою відвести дружину біохеміка Олексія Голуба, який просив голляндські власті дати йому політичний азиль. Сам Пономаренко активно взяв участь у тій бійці, при чому дістав від голляндського поліциста п'ястуком в ніс. Голляндський уряд зажадав відкликання секретаря і аташе совєтської амбасади, які перші розпочали ту бійку. У заявах з обох сторін не кажеться про зірвання дипломатичних взаємин між Голляндією і СССР. Совєти погрожують тільки Голляндії „поважними наслідками". Взаємини між тими державами були вже напружені у зв'язку з процесом і засудженням двох голляндських громадян у Києві 5 жовтня ц. р., як ніби шпигунів. В міжчасі голляндський уряд признав Олексієві Голубові право азилю. Його дружина „добровільно", себто насправді під тиском шантажу збоку большевиків, що вони пімстяться на її родині в СССР, вернулась до СССР.

ЗАХІД ТИМЧАСОВО ВІДКЛАВ РОЗМОВИ ПРО БЕРЛІН

Вашингтон. — Розмови між Заходом і Совєтським Союзом в справі Берлінського конфлікту тимчасово відкладені з двох причин: внаслідку непоступливої позиції Совєтів, що виявилось в розмовах державного секретаря Діна Раска і Президента з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком і внаслідку потреби вирівняння всіх розбіжностей між західніми союзниками щодо спільної тактики в цій справі. Про відкладення „контактів" із СССР в справі теперішньої Берлінської кризи Президент повідомив листовно західньонімецького канцлера Конрада Аденауера. Аденауер, який разом із французьким президентом де Ґолем був взагалі проти таких розмов з ініціятиви Заходу, був тим листом дуже вдоволений і назвав його „дуже добрим". Щодо тактичних розбіжностей між ЗДА й Англією з одного боку та Францією і Західньою Німеччиною з другого, то передбачені на цей тиждень наради в Лондоні — відбудуться у Вашингтоні. Повідомлено, що заступник міністра закордонних справ сер Евелін Шекберґ відлетить з Лондону до Вашингтону, де ці наради будуть продовжуватись на амбасадорському рівні під головуванням керівника відділу европейських справ в державному департаменті Фой Д. Колер. Невдачу розмов з Громиком Франція вважає за потвердження правильности її становища, що треба було взагалі не починати тих розмов з большевиками і тому французький уряд відмовився від вислання спеціяльного представника для внутрішньо - західніх нарад до Лондону. У зв'язку з Берлінським конфліктом президент Кеннеді просив теперішнього амбасадора ЗДА в Москві Лювеллина Томпсона, який бажав в листопаді - грудні ц. р. відійти з того становища, щоб він залишився на ньому, як найкращий дипломат для затяжних і морочливих переговорів з Москвою. Томпсон був посередником у 9-річному конфлікті між Юґославією і Італією за Трієст, який знайшов формулу для їх замирення і той сам Томпсон своєю терпеливістю та хистом довів до того, що після 379 невдачних засідань — Совєти таки погодились підписати з Австрією так званий державний договір і звернути їй загарбані дві східні провінції. Лювеллин Томпсон перебуває на становищі амбасадора в Москві вже 4 роки, а це вважається рекордовим часом для західніх дипломатів: ніхто з них не хоче довго сидіти в Москві, що своєю атмосферою і умовинами життя та праці є найприкрішою закордонно - дипломатичною станицею. През. Кеннеді вважає, що тепер „контакти" між ЗДА і СССР в справі Берліну повинні перейти в руки Томпсона, який проте відлетить до Москви щойно 26 жовтня. За пресовими коментарями, керівні чинники у Вашингтоні дійшли до висновку, що Москва не є зовсім заінтересована в такому порозумінні з Заходом у справі Берліну, яке було б дійсно компромісове і вимагало б будь-які поступки Москви з її дотеперішнього становища. Остання заява Громика в розмові з Кеннеді 6-го жовтня ц. р., як теж відповідь Хрущова на листа від групи ліво - соціялістичних англійських парляментаристів, прозоро зраджують сов. інтенцію відірвати Західній Берлін від усякого найменшого політичного, культурного й економічного зв'язку з Західньою Німеччиною та, під плащиком його невтралізації і демілітаризації, довести до повного економічного банкрутства й такого психологічного заламання, яке зробило б Західній Берлін „зрілим" для повного його інкорпорування до Східньої Німеччини. Водночас в Західній Німеччині поглиблюється настрій недовір'я до Америки, яка нібито під натиском Англії схильна визнати Східню Німеччину, себто погодитись на перманентний поділ Німеччини. Здогадуються, що саме задля протидіяння цим настроям Президент написав свого листа старому Аденауерові. За твердженнями преси, західньо - німецький уряд прийняв принципове рішення, що він не може піти на дальші поступки Совєтам, аніж пішов був на Женевській конференції в 1955 році. Між іншим, Західня Німеччина не може вирektися того пункту з Паризьких протоколів з 23 жовтня 1954 р., коли-то її прийнято до НАТО, в якому західні держави визнали Німецьку Федеративну Республіку за єдиного законного репрезентанта німецького народу. До Бонну викликано німецьких амбасадорів з Парижу й Лондону на консультацію. Амбасадор Вільгельм Греве з Вашингтону вже кілька днів тому прибув до Бонну.

Проф. Невінс найменований на голову Комісії 100-річчя Громадянської Війни

Вашингтон. — Президент Кеннеді 14-го жовтня наменував на голову Комісії 100-річчя Громадянської Війни професора Аллена Невінса, який займе становище 80-річного внука команданта армії Унії — генерал-майора Ю. С. Ґрандта, що зрезиґнував з огляду на стан здоров'я своєї дружини. В дійсності в цій комісії були деякі розходження під час відзначування 100-річчя Громадянської Війни між головою і виконним директором цієї Комісії Карлом Б. Беттсом. Непорозуміння було під час вибирання місця на засідання Комісії, бо делеґатка на збори Комісії негритянка Мерлін Вілльямс із Ню Джерзі не могла дістати місця в готелі в Чарлзтоні, Південна Каролайна, і збори відбулися в приміщеннях морської бази.

Спілка наказала закінчити страйк у фабриках Форда

Дітройт. — 15-го жовтня провід спілки Об'єднаних Автомобільних Робітників наказав своїм відділам, крім двох, закінчити страйк у фабриках авт Фордової Моторової Компанії. Страйкувати мали б ще два місцеві Відділи ч. 900, який має 3.300 членів і який находиться у Волтон Гіллсі коло Клівленду, і число 420 із 1.700 членів у Вейні, Мишиґен. В цих Відділах не прийшло до порозуміння в справі місцевих умов праці. Страйк тривав два тижні, і хоч прийшло до порозуміння в економічних проблемах, то страйк тривав тому, що не були вирішені реґуляминові справи в окремих фабриках.

Олексій Голуб — український науковець з Києва, був керівником катедри неорганічної хемії в Київському університеті

Повідомлення світової преси про рішення підсовєтського науковця Олексія Голуба скористати з перебування в Голляндії й обрати волю, яке викликало широкий відгомін у світовій опінії, були здебільша цілком невірні, якщо йде про національність і походження цього нового втікача. В більшості повідомлень його названо Алексеєм Голубом, совєтським науковцем із Свердловська на Уралі і тільки деякі газети подали, що він походить з Києва. Після переведення розшуків по совєтських наукових публікаціях, зокрема в університетських щорічниках, повелося встановити, що Олексій, чи як він підписувався Александер М. Голуб — це один з найвидатніших українських спеціялістів у ділянці неорганічної хемії. Свою наукову дослідну роботу започаткував він уже в першій половині 50-их років і з 1954 року почав виступати із статтями до історії хемічних наук в київських наукових журналах, зокрема у виданому Академією Наук УССР російською мовою журналі „Украинский Химический Журнал", співробітником якого був до останнього часу. В 1959 році, як виходить із Наукового щорічника Київського державного університету за 1959 рік (Київ, 1960), доцент Александер М. Голуб був виконуючим обов'язки завідуючого катедрою неорганічної хемії на хемічному факультеті Київського університету і як передовий представник цієї катедри брав участь в ряді наукових з'їздів, між іншими очолював делеґацію свого факультету на всесоюзній конференції з хемії комплексних сполук. В самому тільки 1959 році Александер М. Голуб опублікував одинадцять наукових праць із своєї ділянки, написаних ним самим або разом з іншими співробітниками катедри. Праці, м. ін. дослідження надхлоратів металів, були друковані не тільки в українських наукових журналах, але і в центральних совєтських хемічних журналах.

Ілля Чопик, видатний союзовий діяч-піонер, помер у Бостоні

Бостон, Масс. — Минулої п'ятниці, 13-го жовтня, тут помер на 73-му році заслужений союзовий діяч-піонер, один із будівничих Американської України, сл. п. Ілля Чопик, основник і довголітній секретар 307-го Відділу УНС, батько головної радної адв. Анни Чопик. Тіло Покійного зложене в каплиці похоронного заведення Волтера Бойка, де в понеділок, 16-го жовтня, о год. 7:30 ввечорі мала бути відправлена панахида. Похорон відбудеться в вівторок, о год. 11-ій перед полуднем з похоронного заведення до української католицької церкви Найсвятішого Серця Христового та опісля на цвинтар. Покійний Ілля Чопик народився 15-го вересня 1888 року в Козовій біля Бережан в Західній Україні. До Америки приїхав в 1913-му році і негайно включився в ряди УНСоюзу та брав найактивнішу участь в громадському і церковному житті. В 1914-му році був співорганізатором місцевої української католицької парафії і церкви. Був делеґатом на трьох конвенціях УНСоюзу. Осиротив дружину Марію та дві дочки, адвокатку Анну, що є головною радною УНСоюзу, та Стефанію, замужну Сидоряк, що живе в Лос Адамос. Вічна Йому Пам'ять.

ПОСИЛКИ ДО СОВЄТІВ: МОСКВА КРАДЕ, ДЯДЬКО СЕМ ПОВЕРТАЄ ГРОШІ

Вашингтон. — Минулого четверга, 12-го жовтня ц.р., Поштовий Уряд повідомив, що він поверне поштову оплату, внесену за тих приблизно 2,300 пакунків, що їх американські громадяни були вислали до Совєтського Союзу через уповноважену совєтським урядом аґенцію "General Parcel and Travel Company", але які той же совєтський уряд повернув, бо уповноважений ним же аґент згаданої компанії не розрахувався з ним із побраних титулом митних оплат грошей.

В Брукилині відзначили 50-ліття священства о. Юрія Менцінського

Бруклин, Н. П. — Минулої неділі, 15-го жовтня, парохія св. Духа в північному Брукліні відзначила 50-річчя священства о: Юрія Менцінського. Ювілят в сослуженні о. Николая Притуляка і о. Теодозія Греба, ЧСВВ. відправив Благодарственну Службу Божу, а місцевий парох о. декан Володимир Андрушків виголосив проповідь англійською і українською мовами про працю священика і о. Юрія Менцінського зокрема. Після Богослуження в церковній залі відбулося прийняття для родини і гостей, в якому взяли участь понад 100 осіб. При почесному столі сидів, крім Ювілята й членів його родини, ветеран українських адвокатів 80-річний д-р Лев Ганкевич, який згадував про молоді літа Ювілята, якого був шкільним товаришем. Головний предсідник УНСоюзу та касир УККомітету Йосип Лисогір підкреслював працю українських священиків для добра нашого народу, починаючи від о. Григорія Грушки, першого редактора „Свободи". Головний секретар УНСоюзу д-р Я. Падох вітав Ювілята як капеляна на літніх таборах Пласту. Промовляли ще о. Николай Притуляк, Юліян Павчак - ветеран українських діячів в Брукліні, мґр. Гутлевич від гостей та зять Ювілята інж. Корнило Бородайко від Родини. Наприкінці промовив сам Ювілят, який оповідав про важкі часи для душпастирської праці в післявоєнних роках в Польщі. Тостмайстром був мґр. Іван Базарко, а о. декан Андрушків відкрив і закінчив прийняття молитвою.

Бл. п. Миколу Фоменка похоронено в Бавнд Бруку

Бавнд Брук, Н. Дж. — Після Панахиди по сл. п. композиторові Миколі Фоменкові, яка відбулася в минулий четвер у переповненій, бо для таких похоронів аж занадто малій каплиці похоронного заведення П. Яреми в Ню Йорку, під час якої співав хор „Думка", та Богослужби в церкві св. Володимира при 82-ій вулиці в мин. п'ятницю, остання дія похоронного обряду відбулась в п'ятницю 13 ц. м. вполудне на цвинтарі української православної громади в Бавнд Бруку, Н. Дж. Похоронними відправами проводив ВПреосв. архиєпископ Мстислав в асисті о. мітрата Л. Весоловського та оо. Щадинського і Желехівського. Промову над відкритою могилою виголосив голова Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку проф. Сергій Литвиненко, прощаючи Покійного від мистців, товаришів праці й українського громадянства. На похороні був поважний гурт активних діячів з мистецького світу, м. і. директор централі Українського Музичного Інституту д-р Зиновій Лисько, дир. УМІ в Ню Йорку скрипаль проф. Володимир Цісик, диригент Филаделфійського „Кобзаря", композитор Антін Рудницький з дружиною Марією Сокіл, директорка УМІ в Нюарку піяністка Дарія Каранович, віольончелістка Зоя Полевська, піяністка пані Темницька і цілий гурт професорів Українського Музичного Інституту, з яким найтісніше був пов'язаний Покійний.

Д-р Богдан Кордюк, голова Політичної Ради ОУНз відвідав УНС і редакцію „Свободи"

В п'ятницю 13-го жовтня ц. р. відвідав головну канцелярію УНСоюзу і редакцію „Свободи" видатний український політичний діяч, публіцист і науковець д-р Юрій Кордюк, що приїхав до ЗДА на двомісячне перебування із Мюнхену в Західній Німеччині. Д-р Богдан Кордюк, відомий український геолог і професор Українського Вільного Університету, є видатним політичним діячем націоналістичного табору і брав провідну участь в діяльності ОУН в краю і закордоном. Від закінчення другої світової війни перебуває на еміґрації, працюючи не тільки науково, але як публіцист в різних націоналістичних виданнях. Під сучасну пору він займає становище голови Політичної Ради Організації Українських Націоналістів закордоном (ОУНз). В розмовах з членами головного уряду УНС і редакції „Свободи" д-р Б. Кордюк, який прийшов разом з ред. М. Галевим, інформував про життя української політичної еміґрації в Німеччині й інформувався про працю й діяльність УНСоюзу. В суботу дня 21 го жовтня д-р Б. Кордюк виступить у Ню Йорку з доповіддю на тему „Україна в сучасних політичних концепціях Заходу".

● **Журналістка Мойра Волш** надрукувала рецензію на новий фільм про Христа „Король Королів", продукції Метро - Голдвин - Маєр, в тижневику, що його видають оо. Єзуїти, „Америка", назвавши цей фільм „великим обманом".

Прем'єр африканської Уранди згинув в атентаті

Брюссель. — В місті Усумбура в муринській країні Урунді, у східній Африці, якийсь мурин застрелив в ресторані наступника престолу тієї країни, що був водночас прем'єром автономного сойму, 32-річного Руї Рванґасоре. Вбитий був лідером націоналістичної, ворожої Бельгії партії. Батько вбитого, король Мвамі Мвамбуста, саме тоді проїздив біля того ресторану. Урунді є колонією Бельгії з мандату від Об'єднаних Націй і в наступному році, разом з сусідньою Руанда, має дістати державність. Ці обидві муринські країни разом мають 4,500.000 мешканців.

В АМЕРИЦІ

● **Звіт** геологічного відділу при департаменді внутрішніх справ подає, що вугілля становить аж 68 відсотків резерв мінерального пального, бо решту творять резерви нафти і газу. Резерви вугілля становлять 830 більйонів тонн згідно з оцінкою з 1-го січня 1960-го року.

● **Президент** Крайової Гіпсової Компанії Фред А. Менске передбачає, що число збудованих мешканевих одиниць в найближчому році збельшиться на 4 відсотки в порівнянні з цим роком і винесе 1,350,000 мешканевих одиниць. Він передбачає, що промислові будови в 1962-му році збільшиться на 10 відсотків, а шкільні будинки на 4 %.

● **Сенатор - демократ** із Висконсину Вілліям Проксмайр критикує президента Кеннеді за те, що не має тривкої фінансової політики. В липні ц. р. Кеннеді обіцяв за всяку ціну збалянсувати бюджет в 1963-му році навіть і за допомогою більших податків, а в жовтні Президент каже, що не можна буде збільшувати податків, бо це припинило б ріст економіки.

● **Спеціяліст** від дослідження космічних просторів д-р фон Бравн заявив, що цього року коло Різдва вирішать важливу справу щодо майбутнього лету американської людини до Місяця. Президент Кеннеді давніше рекомендував науковцям, щоб ЗДА могли вислати людину до Місяця до 1970-го року. Д-р фон Бравн гадає, що це зможе статися на два роки вчасніше. Перший американський астронавт має відбути подорож довкола Землі десь при кінці цього року, або на початку 1962-го року.

У СВІТІ

● **В Гамбурзі у Західній Німеччині** особовий потяг з підміськими мешканцями, які їхали до Гамбурґу до праці, наїхав з цілим розгоном на ремонтний потяг, що стояв за закрутом і тому не було його видно. 20 осіб згинули відразу, а коло 50 ранених, з-посеред яких є також дуже важко поранені.

● **Еверест**, найвища у світі гора в Гімаляях, була віддавна предметом спору між Непалем і комуністичним Китаєм, який зголошував до неї претенсії. Тепер прийшло між ними до згоди: кордон біґтиме почерез ту гору, але шпиль і південний схил гори, одинокий, по якому можна дістатись на шпиль, належатиме до Неаполю.
перебігати серединою дороги".

● **У Гельмштедті**, в прикордонній західньо - східній німецькій смузі, кореспондент західньо - німецького часопису в Дортмунді, висів на дорозі з авта і підійшов до працюючих на полі по східньому боці кордону німецьких селян. Коли ті селяни звернули йому увагу, що надходить поліційна стежа, він почав бігти в сторону свого авта, але комуністичні поліціянти обстріляли його з автоматів, поцілили, і раненого забрали геть. Він помер у шпиталі.

● **У Тунісії** відчувається з початком шкільного року дошкульний брак вчителів. Туніський уряд зажадав, щоб тамошні французькі місійні школи підпорядкувались йому, — на що вони не погодилися. Тому вони не могли відкрити навчання і внаслідку 30.000 европейських і туніських дітей залишились взагалі без школи.

● **У Парижі** іранська королівська пара відкрила виставку іранських мистецьких творів за останніх 7.000 років. Є там вази, мальовила на камені, образи, вироби з бронзи, заліза, срібла і золота, ткання, зброя, статуї, вироби із скла і порцеляни і т. д.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Ані червоні — ані мертві

Англійський філософ Бертранд Рассел був, мабуть, тим першим, який сформулював тезу: „краще бути червоним, як мертвим" — „беттер ред, ден дед". Ця теза — наскрізь дефетистична, і старенький Рассел, очманілий від страху за долю англійського острова у випадку атомової війни, почав проповідувати капітуляційну формулу „краще бути під російсько - комуністичною окупацією, як у могилі". Британський уряд та різні англійські патріотичні організації, з ветеранською у проводі, гостро протиставились такому твердженню, яке заперечує стародавні й вічноактуальні правди — „солодко вмерти за батьківщину" і „краще згинути за волю, як жити в неволі". Все ж угодівська пропаґанда ведена пацифістами, задивленими у могутність Москви, якій ніби немає сили протиставитись, затруює уми й душі у широкому світі. Між іншими навіть колишній канадійський міністер закордонних справ і колишній президент Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, Лестер Пірсон, твердив, що краще бути „ред", як „дед".

Президент Кеннеді, заторкнувши цю тему у своїй промові в четвер минулого тижня в Університеті Каролайни, заявив, що, протиставлячись комуністичній загрозі, вільний світ ані не загине, ані не стане комуністичним. Правда, він перестерігав проти віри, що „тотальну перемогу" над комунізмом можна здобути швидко і легко. Навпаки, з прозорим натяком на республіканського сенатора Беррі Голдвотера, який найгостріше критикує закордонну політику нинішньої демократичної адміністрації, Президент твердив, що ця політика не змагає до того, щоб комуністичний світ скапітулював, але змагає до того, щоб і волю зберегти і не допустити до воєнної катастрофи. „Мир і воля не приходяться дешево, і наше призначення, — всіх нас, що тут приявні, — пережити більшу частину нашого життя, якщо не ціле життя, в непевності, викликах і небезпеці. Тому наша політика мусить бути мінливою і визначатись найвищою твердістю і гнучкістю, які необхідні, щоб зберегти наші життьові інтереси, — по змозі мирними засобами, але в разі потреби рішучими діями".

Кажучи про „рішучі дії", Президент, безумовно, мав на увазі і ту можливість, що З'єдинені Держави будуть присилувані — збройно боронити свої „життьові інтереси", загрожені наступом імперіялістичного комунізму. Але він вказав на трудність нинішньої ситуації: „уперше в нашій історії йдемо через епоху, в якій дві протилежні потуги мають засоби для взаємного знищення, і тому, не схиляючись до капітуляції вільного світу, мусимо вживати всіх заходів, щоб охоронити світ від небезпеки — згинути в експльозії.

Це насправді виїнятково трудна і складна ситуація. Встоятися проти безперервного й безскрупульного наступу комунізму, зберегти волю всіх загрожених країн та народів і не вхопитися при цьому за зброю — це розв'язування квадратури кола. І тому, промовляючи того самого дня до 10.000 вояків 82-ої парашутної дивізії у Форті Брагг серед пісків Каролайни, Президент закликав їх не забувати, що їхнім „найважливішим завданням є зберегти волю у всьому світі". Воля і мир — це мрія мрій, але коли йде про вибір між волею і миром, то воля стоїть на першому місці, і тому треба боронити її також війною. При найбільшій дорогоцінності миру — ніколи у всесвітній історії ні в якій країні не зобов'язувала засада „мир за всяку ціну", бо така засада рівнозначна з капітуляцією, а капітуляційна політика є найбільшою катастрофою. Проти гасла „мир за всяку ціну" виступають усі, що знають прокляття неволі.

Боронячись всім своїм єством, щоб, не стати „червоними", вони думають передусім про волю, а на другому місці про фізичне існування. Гасло Президента „ані червоний, ані мертвий" — знайде найголосніший відгук серед усіх волелюбних народів, зокрема поярмлених народовбивчим московським комунізмом.

Націоналізм все ще живий

Понад сорок років московські сатрапи, керівники Комуністичної партії України, чи точніше „загону Комуністичної партії Совєтського Союзу", як її вони залюбки визначають, підкреслюючи цим надрядну ролю Москви також в партійному відношенні, товчуть про загрозу „українського буржуазного націоналізму", про конечність безупинної і наполегливої боротьби з ним, з його впливом і його, мовляв, залишками в духовому житті та побуті українського народу, зокрема інтелігенції. Не було ані одного з'їзду КП(б)У чи теперішньої КПУ, на якому б не тавровано „націоналістичної гідри", не започатковувано нового походу проти неї. Давнішими роками, для деякої рівноваги, пробували були на таких зборищах згадувати також і „російський великодержавний шовінізм", але після кривавих сталінських масакр в союзних компартіях від цього відійшли, щоб не ображати „рідної Москви".

Не зважаючи на всі походи проти „буржуазних націоналістів", на всі масакри, переслідування та виклинання, український націоналізм залишився й залишається живим і найбільш загрозливим для Москви „ворогом ч. 1". Крім численних виявів його у багатьох ділянках життя, особливо ж духового, про це може свідчити та велика увага, що її приділено „українському буржуазному націоналізмові" на 22-му з'їзді Комуністичної партії України, який відбувся в днях 27 - 30 вересня ц. р. в Києві. Боротьба з „буржуазним націоналізмом" була головним мотивом усієї ідеологічної частини звітної доповіді першого секретаря „загону КПСС" в Україні Миколи Подгорного, який таврував намагання „ідеологів буржуазії... зіграти на струнах національних почуттів, отруїти людей дурманом буржуазного націоналізму" і використовувати для цього „буржуазних націоналістів". Викрикуючи, що „марні їх сподівання", що, мовляв, „не дав Бог жабі хвоста, а то б траву потолочила", Подгорний все ж таки був примушений розправлятися з інформаційною акцією „буржуазних націоналістів" закордоном, вигадувати факти „все більшого й більшого... відходу „еміґрантів від „націоналістичних верховодів", відокремлювати „чесних українських еміґрантів" від „буржуазних націоналістів" і водночас закликати комуністів до рішучої боротьби з тією націоналістичною... „жабою", ставлячи усім партійним організаціям, як бойове завдання „забезпечити активний наступ соціялістичної ідеології проти ворожих ідей і поглядів.

Про конечність боротьби з націоналізмом гримів також совєтський комісар у справах української культури, передусім літератури і мистецтва, А. Скаба. Затривожений „злісним виттям українських буржуазних націоналістів", зокрема розкриванням в еміґрантських журналах яловости і мертвеччини совєтської літератури, А. Скаба не тільки закликав до „непримиренної боротьби з ворожою ідеологією", але й підкреслював конечність обережности і чуйности в цій боротьбі, мовляв, „нам треба завжди пам'ятати, що кожне необдумане слово, кожен хибний рух і невірний крок — знахідка для ворога".

Вимогу боротьби з буржуазним націоналізмом вставлено до прийнятої на 22-му з'їзді „резолюції... на звітну доповідь ЦК КПУ", підкресленням, що „предметом особливої турботи партійних організацій" мусить бути „цілковите подолання у наших людей залишків буржуазних поглядів та нравів і перш за все проявів українського буржуазного націоналізму та космополітизму".

Посилена боротьба большевиків з українським націоналізмом доказує, що — не зважаючи на всі нахвалювання та погрози — Москві не повелося здушити в Україні незалежницьких ідей та аспірацій. Про живучість їх можуть свідчити і щораз частіші факти втечі українських науковців на Захід, зокрема заява молодого інженера Середи проти московського імперіялізму і проти панування росіян над українським й іншими народами.

БЕРЛІН І СХІДНІ КОРДОНИ НІМЕЧЧИНИ

Західня Німеччина. — Недавно в одній промові сказав канцлер Німецької Федеративної Республіки Аденауер до своїх громадян: „Прийде час і побачите, що значить програна війна". Здається, цей „час розплати" прийшов. Москва подала свої „рахунки", і пропаґандою та загрозами вимагає ліквідації воєнної спадщини, що її залишив Гітлер. Москва вимагає від західніх великодержав і від уряду Західньої Німеччини визнати східній кордон між Німеччиною та Польщею по лінії рік Одри і Нісси і, окрім того, відірвати Західній Берлін від зв'язку з Німецькою Федеративною Республікою.

Москва має в руках свої „козирі": нею настановлений у східній зоні Німеччини „уряд" Ульбріхта. Він давно визнав кордон з Польщею по лінії Одри - Нісси, і Хрущов хоче зміцнити визнання цього кордону „мирним договором" з Ульбріхтовою „Німецькою Демократичною Республікою".

В Західній Німеччині була надія, що західні великодержави будуть домагатися злуки обох частин Німеччини на основі вільного голосування. Однак, проти плебісциту рішучо поставився Хрущов: мовляв, загальне голосування суперечить виявленню „волі народу", бо Німецька Демократична Республіка уже створена. В Москві, Варшаві й Празі ведеться невпинна пропаґанда, мовляв, „фашист Аденауер з своїми генералами готує аґресію проти СССР та народних демократій", і ця пропаганда має свій вплив на народні маси. Всі відвідувачі з Західньої Німеччини, що побували в Совєтському Союзі і в країнах - сателітах протягом останнього року, твердять в один голос: людність країн совєтського бльоку свято переконана, що Західня Німеччина чекає тільки слушного моменту, щоб почати новий „натиск на схід". Ці настрої в країнах - сателітах і в СССР приводять до примирення мас з комуністичним режимом, бо ніхто не хоче, щоб повторилося панування „нового Гітлера".

Очевидно, ці настрої населення країн Східньої Европи відомі в світі, і це приводить політиків західніх держав до рішення протидіяти комуністичній пропаґанді. Уже два роки тому президент Франції де Голь висловився за визнання східнього кордону Німеччини по лінії Одри - Нісси. Недавно дві опозиційні партії Великобританії — Ліберальна і Соціялістична — постановили на своїх з'їздах домагатися визнання кордону по Одрі-Ніссі. Американський сенатор Губерт Гомфрі теж заявив представникам преси в Англії, що слід визнати кордон по лінії Одри - Нісси. Немає сумніву, що в уряді Великобританії також є сильна течія за те, щоб визнанням того кордону прихилити людність Польщі й Чехо - Словаччини до західніх держав.

Ці відомості турбують населення Німецької Федеративної Республіки, але німецька політика не має іншого виходу, як іти з західніми великодержавами. Після першої світової війни, в 1922 році Німеччина пробувала була врятуватися від ізоляції союзним договором з Совєтською Росією в Рапалльо. Тепер цей шлях для Німеччини закритий, бо Москва вже має „нове Рапалльо" з „Демократичною Республікою" Ульбріхта. До цього „союзу" Хрущов прийняв би також Західню Німеччину, коли б німці захотіли прилучитися до „демократичної республіки" на чолі з Ульбріхтом. Звичайно, на таке політичне самогубство Німеччина піти не може. Отже доводиться ждати, яких форм наберуть переговори між Москвою і Вашинґтоном і які остаточні рахунки подасть Хрущов.

Ситуація Німеччини після другої світової війни значно гірша, ніж була після війни 1914 - 1918 рр. Тоді в Америці і в Англії жили певного роду симпатії до Німеччини, до „народу Гете і Шіллера, Канта і Геґеля". Але Гітлер доказав, що й нарід з такою великою культурною традицією може стати небезпечним для людства. Тому тепер в світі немає ніяких сантиментів супроти Німеччини: є голий розрахунок супроти країни, що програла нею почату війну, за яку вона мусить платити. Тому й справа Західнього Берліну не є певна, і свобода двох мільйонів німців може стати предметом торгів з Москвою. Коли західні великодержави, вигравши війну, віддали під панування Москви 100 мільйонів людей між Балтийським і Чорним морем, включно з 17 мільйонами німців у Східній Німеччині, то доля двох мільйонів німців у Західньому Берліні не має принципового значення.

Для Німеччини приходить момент, коли доводиться тратити ілюзії і миритися з жорстокою дійсністю. Прокляття гітлерівського режиму висить над цією країною і дає зброю Москві для нових і тяжких вимог.

П. А.

СССР веде явно свою пропаґанду в ЗДА, затулюючи Америці рота в СССР

Москва. — Совєтський Союз відкинув офіційну вимогу З'єдинених Держав, щоб вони мали право пояснити підсовєтським громадянам дійсне їх становище в справі конфлікту за Німеччину і Берлін, при чому ЗДА покликались на факт, що Совєтський Союз використовує в цілій ширині, ба, зловживає свободою слова і друку в Америці для ширення власної пропаґанди, замовчуючи перед підсовєтськими громадянами дійсну правду. В цій справі ЗДА вислали ще 22 вересня ноту до СССР, а щойно 13 жовтня наспіла відповідь — негативна. Совєти відкинули вимогу Америки, щоб можна було оприлюднити в СССР текст промов і заяв щодо нинішнього міжнародного конфлікту — Президента і державного секретаря, при чому ЗДА звернули увагу, що так зв. „Кросскаррентс Пресс", окреме покликане до життя видавництво в ЗДА, що зареєструвалось як агент СССР, видало і масово розсилає брошуру з усіма промовами в цій справі Хрущова та інших большевицьких головачів. Совєти, промовчавши справу власної пропаґанди на терені ЗДА, заявили у своїй нахабній відповіді, що вони витають всякі „конструктивні заяви щодо розв'язки не полагоджених проблем та скріплення миру" і що вони самі інформують своїх громадян про такі заяви, але інших не можуть оприлюднити у себе, щоб „не ширити фальшивих вістей, які шкодять справі миру".

Роман Ільницький

ЗАГРОЗА ВІЙНИ І СПРАВА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

(I)

Джеймс Кілліян мол., недавній спеціяльний дорадник президента Айзенгавера в питаннях науки і технології, каже у своїй розвідці "Science and Public Policy", надрукованій в "Bulletin of the Atomic Scientist" (квітень 1959), що в добі атома і ракет політик не може приймати відповідальних рішень, не знаючи бодай основ модерної технології. Такі погляди стали вже загальним добром, і тому не дивно, що майже всі уряди в світі запровадили в себе інституції дорадників у справах науки і технології. В Америці не тільки Президент має таких дорадників, але мають їх також державний департамент і інші міністерства. При американських амбасадах у всіх важніших державах світу існують, крім культурного, господарського, пресового та військового аташе, також аташе в справах науки й технології. Існують такі інституції також при міжнародних організаціях. З їх послуг широко користає, наприклад, генеральний секретар НАТО.

Технологічні справи мають нині такий поважний вплив на політичні рішення, що ні одного важливішого засідання уряду в Вашинґтоні не відбувається без дорадника Президента в справах технології. Він бере також участь у засіданнях Ради Державної Безпеки, найвищого органу, який вирішує справу оборони і безпеки країни. Дж. Кілліян пише, що нині кожне державне рішення мусить бути передумане під оглядом не тільки політичним і військовим, але й технологічним.

На марґінесі: до уряду дорадника Президента в наукових і технологічних справах входять 18 видатних науковців, а крім того з ними співпрацюють на базі „парт тайму" 75 інших експертів. Коли ж треба видавати опінію в справах, що мають виїмкове значення для держави, годі притягається до співпраці ще додаткових науковців - спеціялістів в формі т. зв наукових панелів.

Я почав свою статтю від пригадки цих відомих справ тому, щоб ніхто з нас не забував, що й українська політика мусить враховувати в свої рішення технологічні аспекти нашої доби. На жаль, більшість з нас думає категоріями ще з-перед останньої війни, отже категоріями тієї доби, яка безповоротно відійшла.

Той факт, що наступна світова війна, якщо вона взагалі вибухне, буде війною атомів та ракет, є і мусить бути для нашої сучасної визвольної політики кардинальною і принциповою справою. Але, поки висловити свою думку про те, чим могла б стати така війна для України, треба знову зупинитися на деяких елементарних відомостях.

Ралф Лепп, один з найвидатніших американських знавців атома і його впливу на людське життя, пише, що широкі простори, далеко віддалені від місця вибуху бомби, підпадуть під вплив т. зв. перелетних радіоактивних опадів. Якщо буде скинено багато бомб і в той час будуть віяти сильні вітри, то заповітрений простір може розтягнутися на 500 миль від місця бомбардування. Терени, загрожені безпосередньо вибухом бомби, звичайно розтягаються на 25 - 30 миль, але найбільша натуга радіоактивного опаду концентрується не на самому терені вибуху, а за 50 - 75 миль далі в напрямі руху вітру.

Лепп вважає, що уберегтися від радіоактивного проміння найкраще в криївках, розбудованих під поверхнею землі, отже в пивницях і спеціяльних сховищах, але й тоді, щойно по трьох днях після опаду, можна вийти до будинку, і то тільки дорослим. На вільний простір можна вийти аж через тиждень, а без більшої загрози для життя — аж через місяць. Повна небезпека для здоров'я людини промине по двох роках.

Але й тут треба зробити застереження, бо докладно не досліджено, як довго затримується отрута в поодиноких продуктах харчування, і тому приймати їжу можна буде лише з великою обережністю.

До цих інформацій треба ще додати одну завваґу. Ралф Лепп належить до оптимістів і старається переконати читачів, що не варто впадати в стан психічної резиґнації, бо, мовляв, оборона проти атомових налетів все таки є можливою, дармащо її переживе лише невелика частина людства.

Не можна також забувати, що наведені тут дані спираються на наукових дослідах 1959-го року. В той час Лепп рахувався з бомбами, які викидають тільки два кілотони вибухового матеріялу на квадратову милю. В своїй статті він, правда, передбачив можливість продукції 100-мільйонотонової бомби, яку вже можуть виробляти і СССР і ЗДА, але застерігся, що оборона проти неї буде важкою, і загазовані цією бомбою терени будуть непридатні для сільського господарства яких 10 років.

Які висновки з цього для української визвольної політики?

Поперше: треба взяти до уваги, що територія України дуже мала, коли міряти її вимогами атомової війни. Якщо один вибух великої бомби може заповітрити навіть 500 квадратових миль, то значить внаслідок вибуху одної 100-мільйонотонової бомби вся територія України може опинитися під впливом смертоносного радіоактивного опаду.

Подруге: Не можна сподіватися, що большевики приготують в Україні достатню кількість атомосховищ. Будинки в українських містах і селах трухлі й слабі, і тому думати про можливості врятуватися в пивницях так, як це пропонує для американців Лепп, було б нереально. У зв'язку з цим кожний відповідальний український політик мусить рахуватися з фактом загину більшости української людности, а ті, які залишаться в живих, вийдуть з війни каліками.

Потретє: Коли застосувати до України твердження Леппа про те, що внаслідок великих опадів заатаковані терени не будуть придатні для сільського господарства протягом яких 10 років, то треба рахуватися з можливістю, що населення нашої батьківщини, щоб не згинути з голоду, буде примушене перемандрувати, скажімо, до Азії, яка, правдоподібно, менше потерпить від війни. Отже, те, що не вдалося ворогові досягнути за 40 років примусового переселення, може статися внаслідок воєнних дій.

Почетверте: Війну, яка загрожує Україні загладою, Росія може пережити, бо має величезну територію, на якій може зберегтися частина її населення.

Вол. Безушко

ПРОФ. СТЕПАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ

Переді мною „Записки Наукового Товариства ім. Шевченка" 1960 р. на відзначення сторіччя з дня народження Степана Смаль - Стоцького. Це дуже додатнє якнище, що такий збірник статтей появився. У нас ще замало студій, що висвітлюють життя і творчість визначних українців. Найбільше під цим оглядом пощастило Т. Шевченкові і може І. Франкові. Але хоч тут пророблено чималу роботу, не одно прийдеться перевірити. Це — в літературі. А що з ученими та громадськими діячами. Сумніваюсь, щоб те, що появилося про О. Потебню і М. Грушевського — а це ж велетні! — було вичерпне. Потебню навіть дехто з чужинців уважає за найбільшого російського філолога. М. Грушевський започаткував, що так висловлюся, історію нової України в письмі і в ділі.

Збірник в честь академіка С. Стоцького складається з статтей та студій дир. О. Цісика, д-ра Л. Луцева, д-ра К. Кисілевського і д-ра І. Новосівського. Статті дир. Цісика і д-ра Луцева — це симпатичні спомини про улюбленого професора, у якого учні добре вивчали українську мову, а з літератури передусім Шевченка, що його творчости С. Стоцький був знаменитим знавцем. Це було найбільше, що учні від своїх професорів в тому часі здобували. Більше міг дати І. Франко в ділянці літератури — не в ділянці граматики, — але його не допущено до університетської катедри.

Стаття д-ра Новосівського „Степан Смаль - Стоцький — український громадський діяч на Буковині", хоч заповідає багато, дає мало. Громадській справі присвятив С. Стоцький львину часть своєї праці. Були часи, коли він міг сказати: „Українська Буковина — це я". С. Стоцький міг робити помилки, бо хто ж їх не робив, тим більше людина, яка посвятилася науці. Здогадно був і нього вужчий „кабінет міністрів" і хтось з тих міністрів при недотягненнях чи помилках поносив відповідальність. Нам цікаво було б знати: хто. Колись ще гімназистом я із захопленням читав студію проф. С.-Стоцького „Буковинська Русь". Я був певний, що автор „Буковинської України", часів С. Стоцького, віддасть належне місце шляхетній і плідній громадській праці Степана Смаль - Стоцького.

До збірника долучено цінну студію С. Стоцького „Українська мова, її початки, розвиток та характеристичні прикмети" — і шановних читачів до неї відсилаємо.

Майже половину збірника виповнює праця д-ра К. Кисілевського, „Українознавчі праці академіка С. Смаль-Стоцького". Кисілевський старається познайомити читача з усіми студіями С. Стоцького, і для цього прийшлося йому вложити чимало труду. Я думаю, що Кисілевський належно виповнив своє завдання. Він дав перегляд граматичних студій С. Стоцького і його студій над Шевченком. Заторкнув також проблему вивчення Шевченка в школі. Знаменне, що С.-Стоцький в Празі відмолодів духово, і з ці-

(Закінчення на стор. 7-ій)

СВОБОДА SVOBODA

SUBSCRIPTION RATES:

One year .... $ 12.00
Six months 6.25
Three months 3.25

Jersey City & Foreign Rates:

One year $14.00
Six months 7.50
Three months 4.00

For UNA members monthly 65¢.

ПЕРЕДПЛАТА:

На рік $12.00
На пів року 6.25
На три місяці 3.25

В Джерзі Ситі і закордоном:

На рік $14.00
На пів року 7.50
На три місяці 4.00

Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Лев Ясінчук

В НЕЗАБУДЬ СУЩИМ І ГРЯДУЧИМ ПОКОЛІННЯМ

(У 80-РІЧЧЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ")

(21)

Представниками й провідниками в рідношкільній ділянці в повітових містах, як голови повітових союзів чи міських кружків з правами повітових союзів, були майже з-правила українські правники - адвокати. Це діялося не тільки тому, що вони були поголовно беззастережними прихильниками „Рідної Школи", але й тому, що мали зв'язки з повітом, знали місцеве населення й відносини в повіті, могли свобідніше рухатися в терені; вони знали закони, уміли їх стосувати й проти них боронити справи, а коли натискала конечність, то й обходити їх. Честь їм!

Висновки

Кінчаємо цю далеко неповну історію культурних змагань українського народу в Західній Україні, що їх здійснювала „Рідна Школа" впродавж 58 років. Деякі установи виснажуються з часом, видайність їх праці маліє. „Рідна Школа", неначе гірський потік, ломила скелі малосвідомости рідного суспільства й ворожої злоби, пробоєм жолобила собі шлях, аж поки не вийшла в ширше річище з кращим і твердішим підґрунтям для своєї діяльности — нести освіту, ширити культуру, направляти народ до боротьби за краще життя на волі.

„Рідна Школа" вводила у виховну справу такий устрій, що мав воскресити віками приспані національні ідеали, щоб ті ідеали обновилися з повною силою і блиском у сучасних поколіннях, щоб ті покоління вміли погодити їх з новим поступом і з того стопу створили панцер для вічного збереження самостійної й вільної Української Нації в сім'ї інших культурних народів.

„Рідну Школу" большевицький тоталітарний режим знищив, як знищує він сотні тисяч носіїв її ідеї. Але жевріє жива ідея, що просвічувала „Рідній Школі". Її, цю ідею, треба плекати й розвивати, бо якщо вона пропаде, то пропаде й нація. Діяльність „Рідної Школи" — яскравий приклад для української еміґрації по всіх краях, на всіх континентах. Еміґрацію зобов'язує той самий природний закон, що діє на рідних землях: кожночасне покоління має вдержати свою національну окремішність.

Серед української еміґрації в ЗДА, Канаді, Південній Америці і Австралії ще не згасло бажання мати для дітей рідну школу, що своїм впливом сталила б їх національний характер. Навіть серед найбіднішої групи залишенців, у післявоєнній Німеччині, веде Об'єднання Українських Жінок з Християнським Рухом садки й школи. Відрадним явищем є й те, що справу виховання порушують уже й молодші письменники. Але все таки піклування українським шкільництвом на еміґрації ще дуже далеке від масовости. Високозаохочуюче явище, що українська молодь виявляє тут, у вільних умовах, високу духову обдарованість, що дуже часто стверджує наша преса. Отже, всі заходи для дальшого розвитку української школи можуть послужити народові й сторицею оплатитися.

Шануючи традицію, ми повинні всі наші школи, без огляду на власника, називати „рідною школою", не пропускати цієї назви ніколи, коли говоримо про старокрайові рідні школи і не вводити баламутства різними безосновними додатками до назви.

Не спускаймо з ока справи рідного виховання нашої молоді!

У хвилинах сумнівів, знесилення волі треба думати про те, скільки зусиль, енергії й праці зужито на рідній землі, щоб сучасне покоління не попало в духову неволю. Не доведім до того, щоб колись Україна жалілася на нас. Не падаймо духом. Підпорядкування шкільного виховання одному проводові хоч би в кожному з країв, в яких поселилися українці, додасть нам почуття сили. Не виключене, що в державах вільного демократичного світу можна буде з часом здобути такі права в шкільній ділянці, які просвічували в боротьбі Т-ву „Рідна Школа" — права на українську рідну школу на державні кошти! Все інше — це тільки якісно дуже вартісні додатки й допоміжні засоби. При всіх інших заходах не забуваймо ще одної дуже важливої, а то й пекучої справи — придбання нових учительських кадрів. Однодушність, твердість, послідовність, витривалість і завзятість не дадуть нашій спільноті змарнувати справи національного виховання своєї молоді.

Цю мету повинна поставити перед собою вся українська еміґрація у 80-річчя „Рідної Школи".

Кінець

ОСІНЬ

Відшуміла садами весна,
Тихі ночі — ласкаві і зірні...
Ти десь ходиш одна і сумна,
Де колишуться тіні вечірні...

Теплі тіні гуляють в саду...
Чуєш? Осінь замріяна дише...
Я по стежці знайомій іду,
Вітер золото кленів колише...

Десь пожарами міниться світ...
Лине думка до рідної хати:
Чи ти ходиш тепер до воріт,
Як бувало, мене виглядати?

Я прийду, одинока, прийду!
В'яне стомлене серце від муки.
Буду знову у нашім саду
Цілувати тонкі твої руки.

І в огнями засіяну даль
Все перейдене кину з докором.
Щоб ніколи - ніколи печаль
Не вилася з ясним твоїм
зором...

Б. ОЛЕКСАНДРІВ

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 22-го ДО 26-го ТРАВНЯ 1961 Р., НА "СОЮЗІВЦІ", КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(1)

А ПО НЬОМУ ЖАЛЬ ВЕЛИКИЙ ПОЗІСТАВ...

ДМИТРО ГАЛИЧИН

славної пам'яти довголітній головний предсідник Українського Народного Союзу та видатний, провідний діяч Американської України, вперше від 1933-го року, в якому він був обраний на тоді ще головного секретаря УНСоюзу, не взяв участи в річних нарадах Головного Уряду і вперше від 1950-го року, в якому він був обраний на головного предсідника, не проводив ними. Він помер в неділю, 26-го березня, після нещасливого упадку на сходах зупинки підземної залізниці. Вшануванням його світлої пам'яті почались річні наради Головного Уряду в цьому році, як і раніше широкий загал членства УНСоюзу та вся Американська Україна згадували та вшановували свого довголітнього провідника жалобними панахидами, сходинами і академіями та, в першу чергу, пожертвами на будову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні. Комітет Пам'ятника Шевченкові, в якому покійний Дмитро Галичин виконував функцію екзекутивного директора, повідомив, що членство УНСоюзу і українське громадянство замість квітів на могилу сл. п. Дмитра Галичина, склало на будову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні суму 962.32 доляри

ЗА СТЕРНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Силу Українського Народного Союзу в кількості його членів та в сумі його майна і в його всебічній активності доповнює його демократична система, виявом якої є його щочотирирічні конвенції та вибір Головного Уряду, що між конвенціями має в рямках законів і статуту суверенну владу та справді стоїть за стерном цієї великої організації. Така система може ґарантувати „владу народу, через нарід і для народу" і в такій системі не може забракнути таких, що могли б цю владу виконувати. І тому, коли нещасливий випадок у березні цього року позбавив УНСоюз його довголітнього першого керманича, сл. п. Дмитра Галичина, то його владу виконував упродовж двох місяців його заступник, Йосип Лисогір, якого Головний Уряд на своїх річних нарадах в травні ц. р. однодушно вибрав на головного предсідника, передаючи тим самим стерно союзового корабля в нові, молоді та енергійні руки. На фотознимці, зробленій з нагоди цих річних нарад, Головний Уряд УНСоюзу в новому оформленні. Посередині, в ясному одязі, сидить новий головний предсідник Йосип Лисогір. Ліворуч від нього сидять: головний касир Роман Слободян, голова Контрольної Комісії д-р Володимир Галан, що перевів присягу новообраних урядовців, головний секретар д-р Ярослав Падох і головний контролер Петро Кучма та організатор Микола Ткачук, який разом з головним організатором УНСоюзу мґр. Іваном Скочилясом, що стоїть за ним, був запрошений до участи в річних нарадах. Праворуч від п. Й. Лисогора сидять: заступники головного предсідника Анна Герман і інж. Степан Куропась та головні контролери інж. Вол. Коссар, Іван Кокольський і дир. Петро Пуцило, біля якого сидить ред. А. Драган. У другому ряді зліва, біля мґра Івана Скочиляса, стоять гол. радні: Богдан Зорич, Ярослав Гук, Іван Одежинський, Тарас Шпікула, Олена Штогрин, Василь Гусар, Андрій Джула, адв. Анна Чопик, Микола Давискиба, Дмитро Шмаґала і Володимир Дідик.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ НАРАД

Згідно з вимогою §32-го статуту, в днях від 22-го до 26-го травня 1961 року, в приміщеннях „Союзівки", відбулося чергове звичайне Річне Засідання Головного Уряду УНСоюзу. В нарадах взяли участь усі живучі члени Головного Уряду, тобто Головного Екзекутивного Комітету, Головної Контрольної Комісії та Головної Ради і головний редактор органу УНСоюзу „Свобода", а саме:

Головний Екзекутивний Комітет: заступник головного предсідника Йосип Лисогір, заступниця головного предсідника Анна Герман, головний касир Роман Слободян і головний секретар Ярослав Падох. Головний Предсідник сл. п. Дмитро Галичин — не дожив засідання, померши 26-го березня 1961 р;

Головна Контрольна Комісія: предсідник д-р Володимир Ґалан, заступник предсідника інж. Володимир Коссар, секретар інж. Степан Куропась, члени: Петро Кучма і Петро Пуцило;

Головна Рада: Богдан Зорич, Дмитро Шмаґала, Іван Кокольський, Тарас Шпікула, Іван Одежинський, Василь Гусар, Анна Чопик, Андрій Джула, Олена Штогрин, Володимир Дідик, Микола Давискиба і Ярослав Гук;

Головний редактор „Свободи": Антін Драґан;

Постійні організатори: Микола Ткачук та мґр. Іван Скочиляс, запрошені на річне засідання згідно з побажанням Гол. Уряду з 1959 р.

Відкриття засідання

У понеділок 22-го травня 1961 року о год. 12:00 ранку, в приявності вище згаданих осіб, заст. головного предсідника Й. Лисогір відкрив наради й, ствердивши, що це чергове Річне Засідання скликано згідно з постановами статуту і що приявність усіх членів Головного Уряду дає йому право вирішувати всі справи, сказав такі слова:

Ladies and Gentlement of the Supreme Assembly:

Our Annual Meeting of the Supreme Assembly returns to the familiar and pleasant surroundings of Soyuzivka after last year's sojurn in Toronto, Canada. It is a privilege to greet all of you and to inscribe in the record that this meeting is being held in the 67th year of our Association's existence. With sorrow I note that the spirit of joy and happiness that usually prevails at these annual sessions is missing this year because of the absence from our midst of our deceased president, Dmytro Halychyn. To honor his memory and the memory of all our members who passed away since our last meeting, let us all please rise and stand for a moment in silent tribute.

Приявні, вставши, мовчанкою пошанували пам'ять гол. предсідника сл. п. Дмитра Галичина, після чого, на візвання заст. гол. предсідника Й Лисогора удалися до пам'ятника Тараса Шевченка, під яким склали вінок свіжих квітів, а заст. гол. предсідника Й. Лисогір виголосив коротке слово, присвячене сторіччю смерти чи вірніше безсмертя великого Патрона УНСоюзу.

В СТОРІЧЧЯ БЕЗСМЕРТЯ ПАТРОНА У Н СОЮЗУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

This year the world takes particular note of Taras Shevchenko and his contribution to society for it is the 100th anniversary of his death. Shevchenko is one of those rare human beings who performed the impossible and almost unbelievable. Born in serfdom, he rose from the lowest social strata to the highest plain of literary achievement. In the words of Prof. Manning: "Taras Shevchenko, the son of a serf, with his fanatical faith in the victory of democratic ideals and despite all obstacles, made himself one of the great poets of the Slavonic world and his fame will live as long as that of any of his contemporaries in other literatures. No one of them believed more firmly or voiced more clearly an unyielding and uncompromising belief that democracy, truth and freedom would one day win out and no one worked harder or suffered more to bring it about."

Shevchenko came upon the Ukrainian scene when the spirits and hopes of our Ukrainian brethren had fallen to a new low. Muscovite tyranny had taken its terrible toll and with brutal and uncompormising efficiency had succeeded in bringing the Ukrainian nation and its people to the brink of final extermination. Shevchenko sensing fully their plight and the injustices suffered by them turned all of his talent and genius to their cause. With his great mastery of the Ukrainian language he expressed in powerful, clear, and beautiful phrases all the prayers, hopes and aspirations of his enslaved kinsmen. He breathed new life into the national consciousness and set the basis for the new struggle that will forever go on until Ukraine is truly free and independent.

In view of all that Taras Shevchenko stands for it is not surprising that the founders of our Association chose him as our patron. In that same spirit our members erected a statue in his honor at our Soyuzivka and today the first day of our Annual meeting in the 67th year of our existence and the 100th anniversary of his death, we have gathered in front of that statue to pay special tribute to Ukraine's greatest poet and one of history's greatest Champions of Freedom.

Після віддання пошани Патронові УНСоюзу члени Головного Уряду УНСоюзу удалися на обід, а після обіду о год. 1:15 по полудні зібралися в бібліотечній залі Союзівки на свою першу ділову сесію.

Сесію відкрив заст. гол. предсідника Й. Лисогір таким словом:

Слово заступника головного предсідника Й. Лисогора

Our Constitution and by-laws provide that "in event of death of the President, the Supreme Vice-President shall perform all of the duties of the Supreme President until the election and qualification of his successor in office." Therefore in the performance of the duties of President I shall at this meeting report to you on the activities of our Association during the year 1960. This report will be brief and along broad lines. I will also include comments on my own activities during the year as Supreme Vice-President.

In order to refresh our memories and to set the proper tone for the reports that we all are going to make, let us glance back at the picture that faced us at the beginning of 1960. As 1959 was drawing to a close the coming year appeared to have much to offer. The majority of all the prominent forecasters looked forward with great confidence to a year of unprecedented progress. Optimism was buoyed by glowing prophecies for the entire decade of the 60s. The catchy phrase "the soaring sixties" became the popular saying. It was easy to believe that with fantastic electronic advances and with automation, both the United States and Canada were on the threshold of the greatest leap forward economically and socially of any decade in history. Statistics were cited proving that the gross national product was headed for new heights; that industry would boom; that labor was going to be in short supply; and that our only real danger, economically speaking, was inflation. Well, as we know, it did not turn out that way. Instead of a steadily growing economy, we ran into what was first termed as readjustment. Then we were told it was a recession; and finally it began to be called a depression. Whatever term you apply, both countries suffered financial setbacks and this affected the economic status of many of our members and future members.

It was also a presidential election year in the United States. Interest was already running high at the beginning of the year and it grow more intense as the campaign progressed. Our members were active in both political parties and devoted considerable time and effort on both the local and national levels. Mr. Halychyn headed the Ukrainian division of the Republican National Committee and he was also named as a secretary to the National Convention held in Chicago.

The year 1960 will always be remembered by Ukrainians in the United States because in August of that year, Congress approved a resolution to donate a site for the erection of a memorial to Taras Shevchenko, Ukraine's greatest poet and patriot and a renown Champion of freedom. Our Association played a key role in this action dating back to the 24th Convention in 1958. Our support on a nation-wide basis helped to bring about the final approval by Congress.

Our members actively participated in the work of the Ukrainian Congress Committee of America and the United Ukrainian American Relief Committee throughout the year. Important positions were held in these organizations on local and national levels. Much time and energy as well as considerable space in Svoboda and the Ukrainian Weekly were devoted to these important institutions. We also continued to work on the drive for funds for the College in Stamford. Results to date have not been satisfactory so that more time will have to be given to this project. With these general remarks to serve as a backgroud for our reports and discussions I hereby formally call the meeting to order and suggest the following program:

Після цього заст. гол. пред. Й. Лисогір запропонував прийняти наступний порядок нарад:

ПОРЯДОК НАРАД:

I — Відкриття засідання і прийняття порядку нарад;
II — Звіти членів Головного Екзекутивного Комітету:
  1) Заступника гол. предс. Йосипа Лисогора;
  2) Заступниці гол. предс. Анни Герман;
  3) Головного секретаря Ярослава Падоха;
  4) Головного касира Романа Слободяна.
III — Звіт Головної Контрольної Комісії.
IV — Звіти членів Головної Контрольної Комісії:
  1) Предсідника д-ра Володимира Галана;
  2) Заступника предс. інж. Володимира Коссара;
  3) Секретаря інж. Степана Куропася;
  4) Члена Петра Кучми;
  5) Члена Петра Пуцила.
V — Звіти членів Головної Ради:
  1) Богдана Зорича;
  2) Дмитра Шмаґали;
  3) Івана Кокольського;
  4) Тараса Шпікули;
  5) Івана Одежинського;
  6) Василя Гусара;
  7) Анни Чопик;
  8) Андрія Джули;
  9) Олени Штогрин;
  10) Володимира Дідика;
  11) Миколи Давискиби;
  12) Ярослава Гука;
VI — Звіт головного редактора органу УНСоюзу „Свобода" Антона Драґана;
VII — Дискусія над звітами;
VIII — Прийняття звітів;
IX — Справа наступника головного предсідника;
X — Внесення й ухвали;
XI — Закриття засідання.

Цей порядок нарад прийнято однодушно на внесення гол. контролера Петра Пуцила, піддержане гол. радним Миколою Давискибою.

Заст. гол. предсідника запропонував визначити з-поміж приявних на засіданні або з-поміж урядовців Головної Канцелярії УНСоюзу помічника секретаря, який допомагав би головному секретареві, відповідальному за списання протоколу річного засідання, в нотуванні перебігу нарад та зібранні писаних звітів і евентуально інших матеріялів, які будуть предметом нарад. Заст. гол. предсідника мотивував своє внесення тим, що головний секретар, списуючи точний протокол нарад, не матиме повної змоги брати активної участи в нараді, що у великій мірі буде торкатися справ секретарського (рекордового) відділу, яким він керує та за який відповідає. Гол. радні А. Джула та М. Давискиба й гол. контролер П. Пуцило висловилися проти призначення помічника секретаря, а гол. радний Я. Гук запропонував рекордувати перебіг нарад на рекордовій тасьмі. Після цього гол. секретар Я. Падох вказав на непрактичність рекордування протоколу нарад і, з уваги на брак однозгідности приявних щодо внесення заст. гол. предсідника, запропонував зняти це внесення з порядку нарад.

Після цього заст. гол. предсідника Й. Лисогір передав ведення нарад заст. гол. пред. А. Герман і сам приступив до зложення свого річного справоздання.

ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ

Звіт заступника головного предсідника Й. Лисогора

The year 1960 must be regarded as one that did not come up to our expectations. The number of members organized during the year dropped substantially from the previous year's total and we ended up with a net loss in active members. Actually however the total membership increased from 79,199 to 79,600 or a clear gain of 401 members. In other words, active members whose certificates were paid up still remained as members but were transferred to the inactive list because they discontinued paying to the various funds. This overall gain tends to mitigate our disappointment but nevertheless the failure to maintain an upward trend in active members is a disturbing factor, particularly since considerable effort was expended in the campaign for new members by the Home Office, by the members of the Supreme Assembly, by the District Committees and by our organizers. Of special concern are states such as Pennsylvania, Connecticut, and Massachusetts. Pennsylvania is our number one state with the largest group of branches and members. The loss in that state was only 32 members, from 17,300 to 17,268, but the significance of such a trend must not be underestimated. In Connecticut the loss was 64, from 3,207 to 3,143, and in Massachsetts the loss was 33, from 1,400 to 1,367.

Without going into detail regarding last year's campaign since this will be thoroughly covered by the Secretary, I do want to point out that, by comparison with 1959, approximately 30% fewer members were organized in 1960. This is a drastic drop and coupled with increased deaths, more maturities, cash surrenders, and suspensions it is not surprising that we suffered a loss in active members.

Many reasons are advanced for our poor showing in the campaign and some of these are; the lack of qualified organizers; fewer prospects available because immigration is at a standstill; failure of youth to develop an active interest in our Association and its work; a growing disinterest on the part of secretaries and branch officers in organizing new members; failure of members to attend monthly meetings or discontinuance of such meetings; unemployment or reduced employment because of the recession; tendency of secretaries and branch officers to become engaged in community projects which take up all their spare time and leave them little or no opportunity to devote to our organizing work; and finally the natural letdown after the highly successful campaign in 1959. I might also add that our Canadian office did not develop along the lines that was visioned and the organizing results have not been commensurate with the obvious potential. It can be conceded that all the reasons cited for the poor showing have reasonable merit but it must be borne in mind that insurance sales as a whole in the United States and Canada increased in 1960 over 1959 and we should not have been an exception.

On the brighter side, we can point to a trend to higher amounts of insurance on our new business. In 1959 certificates averaged $900. per member and in 1960 the average was $990. Total insurance in force at the end of the year amounted to $59,325,491. an increase of over $1,203,000. for the year. Many of the new members are signing up for larger amounts of insurance and the record shows that such members rarely resort to cash surrender and they seldom are suspended for non-payment of dues. These are plus factors.

Our coveted goal of 75,000 active members was not reached in 1960 but there is no reason to believe that this cannot be accomplished this year or at least up to the next convention. To do this will require a lot of hard work, intelligent planning, and enthusiasm. One project that should bring positive results along this line is the Course for Secretaries that was inaugurated at Soyuzivka last June and repeated in condensed form in Cleveland. The Course will be repeated at Soyuzivka again in June and we should encourage more and more of our members to take advantage of this excellent training opportunity. The Course will also be given in various districts whenever desired.

Last December, on the initiative of Mr. Kuropas of Chicago, an informal meeting on a so-called summit basis was arranged in Cleveland for the purpose of discussing ways and means of improving our organizing techniques and examining the Association activities in general. The meeting and the program were poorly organized therefore the results were far below expectations. The idea of such meeting nevertheless is meritorius and should be given further trial.

Generally speaking, we have to concentrate on new approaches and methods in our organizing work. I am convinced that more effort should be put into establishing closer personal contact between members of the Supreme Assembly and the branch officers. This applies also to local organizers. In the past too much reliance has been placed on mass meetings and rallies. Many branches and branch officers have not had the benefit of face to face conferences with Supreme officers for years. I am hopeful that at this meeting we will cover some of these points in our conferences and will develop new ideas as well as the drive and inspiration that we will need to reach our membership goal of 75,000 active members within the year.

FINANCES

Our financial position continues to improve on a solid basis and in accordance with accepted conservative practices for institutions such as ours. Income for the year was up approximately 6% from $2,853,000. to $3,021,000. and the net gain from our operations was 25% higher than last year, going from $356,000. to $448,000. Total assets reached $24,000,000., an increase of over $1,000,000 over 1959. New mortgage investments were made in the amount of $894.400. and new bond purchases totalled $573,000. The yield on our over-all investments jumped from 3.34% in 1959 to 3.52%, reflecting the higher rate of return received on mortgages and bonds acquired during the past several years.

One point that should be noted is that our unassigned reserve funds increased by only $140.000 despite of our net gain from operation of $448,000. This was due to the transfer of $308,000., the book value of Soyuzivka, from admitted assets

(Продовження на наступній сторінці)

Звіт заступника головного предсідника Й. Лисогора

(Продовження)

to non-admitted assets in accordance with a new provision in the New Jersey insurance code. The transfer also reduced the valuation ratio of our certificates from 133.5% to 132.6%. This procedure does not in anyway affect the true worth of Soyuzivka or its investment value but is merely a bookkeeping entry.

The total cost of operating our Association business, or the general expenses such as rent, salaries, etc., amounted to $173,000. or about 5% over last year. This figure has been growing steadily.

The investment policy pursued last year was a continuation of the course followed in previous years—the favoring of mortgage loans on residential property owned by members. Loans on real estate were also made to non-members. The interest rate to members was 5½% on property occupied by them and 6% on property held for investment or business purposes. Loans were usually for 10 years period with varying rates of amortization. Non-members loans were at 6% and the service charges were substantially higher. Such loans were the most profitable. Purchase of top rated bonds were continued since the interest yields were favorable, ranging from 4⅝ to 6% on the Canadian bonds.

Dividend payments were slightly higher in 1960 than the year before. Indigent fund payments were approximately the same as previously. A new fund in the amount of $5,700., the Emergency Fund, appears on our statement for the first year. This fund was established by this body in 1959. The support has not been too enthusiastic but we believe it will grow since it is readily understandable that we should be prepared for any eventuality.

Last July our Pension Plan went into effect. The final details have not, as yet, been worked out. You will hear about the legal and financial aspects of this Plan from the Secretary and the Treasurer.

Our one pressing and critical financial problem is the administrative fund. As noted earlier, expenses are climbing steadily and the number of member who contribute to this fund are on the decline. Our treasurer will cover this point more fully as well as all the other financial details.

SOYUZIVKA

Soyuzivka continues to grow in stature and reputation and is our main drawing card among the youth. It is without question the most popular resort among all of our people. Activity during the year was increased but financially the results were somewhat disappointing. Income increased approximately $5000. over the year before. Operating expenses, however, also increased and the net balance from the operations decreased to $13,000. from $27,000. the previous year. A separate financial statement showing the monthly receipts and all the expenditures has been prepared by our treasurer and he will submit it with his report.

Last year Soyuzivka was open for business for the full year. Income during the winter months was small but prospects for the future development of an all-year financially successful business appear favorable. We, therefore, shall continue on this basis and will also place more emphasis on promotion and advertising during the fall, winter, and spring seasons.

Improvements were many in 1960 and included the completion of the new Olympic-size swimming pool, the building of a filter house and installation and equipping of a bakery in a room adjoining the kitchen. Considerable maintenance and repair work was performed on all the buildings including painting, plumbing, electrical improvements, and road repairs. New oil tanks were installed for Vorokhta and the Annex. An addition was made to the storage house. A new water line was installed to Kiev. Most of the work was performed by our regular employees.

Our big project which you approved last year, the building of the Pavilion, was postponed because estimates for the type of building we desired ran considerably higher than what was anticipated. Last year when the project was presented, it was believed that the cost would be in the vicinity of $60,000. Plans were drawn of what we wanted and sent out to various contractors. The bids we received ran from $103,000. to over $200,000. In view of this fact, the Executive Committee decided to hold the matter for further consideration by the Supreme Assembly. We will discuss the matter fully later in the week.

As in the past, Soyuzivka activities included a children's camp for boys and girls age 7 to 12, and Ukrainian Cultural Courses for students age 16 to 21. 32 boys attended the Children's Camp for the first 3 weeks period starting in June and 42 girls attended the 3 weeks period immediately following the boys. The children were housed in Lviv and were under the guidance of a Camp Director and counselors. They were separated from our summer guests and had the privilege of their own swimming pool and play-grounds. Conditions are ideal but our problem is the 3 week period which is considered too short. Many parents desire to make arrangements for longer periods to fit in with their schedules. However, our present accomodations will not permit us to extend these periods.

The Ukrainian Cultural Courses, which started when the Children's Camp was completed, were attended by 52 students. Lviv was utilized for the girls and other buildings were assigned to the boys. Class room facilities were improved over previous years and the students were given better accomodations.

The principal attractions for visitors to Soyuzivka during the summer months are the swimming pool, the tennis courts and the athletic fields. Sports programs arranged last year included swimming contests, tennis tournaments, soccer games, volleyball tournaments, and hiking. The sports seasons reaches its climax over the Labor Day week-end with the annual tennis tournament. This event draws the finest players from all over the United States and Canada and attracts many spectators. The tournament is a Labor Day fixture at Soyuzivka and makes this week-end the busiest of the entire season. Other sports include the hunting club which is active during the hunting season in the fall and skiing on our ski run during the winter months. The ski run is becoming more popular because it is complete with tow line.

Soyuzivka has much to offer our members. It is a natural resort with many conveniences and attractions. As more of our members take advantage of all of its many features, it will not only build goodwill but will become the stronghold of the principles of fraternal and social life that were the bedrock on which our Association was founded.

SVOBODA AND PRINTING SHOP

ПРИХІД

	1959	1960
Передплата від членів УНС	$ 99,200.00	$105,950.00
Передплата від читачів	25,532.21	28,027.59
Кольпортаж	4,476.92	3,833.29
За оголошення	46,070.38	49,365.11
За друкарські роботи	25,686.72	29,473.25
Продаж книжок, ст. календарів, карток	7,495.10	9,680.33
Пресовий Фонд	8,810.96	5,872.56
Зворот за електрику і газ від УНС	408.00	558.00
Зі змін адрес	164.89	135.33
Зворот за телефон	200.30	171.53
Зворот за пошту	221.00	10.00
Продаж плит	—	117.08
Продаж Альманаху	6,631.35	3,502.97
Передплата „Веселки"	5,703.35	5,026.50
Кольпортаж „Веселки"	669.28	836.45
Різні	1,947.95	1,327.99
РАЗОМ:	$233,198.41	$243,887.98
Продажний опуст	—1,456.83	—2,200.03
	231,741.58	$241,687.95

РОЗХІД

Платня редакторів	$ 25,373.38	$ 26,540.00
Платня робітників	97,165.13	99,042.76
Платня кореспондентів	16,177.31	17,615.00
Поштові видатки	11,646.63	12,034.57
Папір й інші матеріяли	45,004.36	49,244.36
Чинш	7,500.00	7,500.00
Телефон	1,888.40	1,514.92
Електрика і газ	2,357.79	2,558.44
Канцелярійні видатки і приряди	1,397.18	1,317.09
Друк. приладдя, частини до машин	3,200.99	4,812.28
Книжки, календарі і картки	5,475.23	3,525.03
Переклади, манускр., пожертви	970.00	551.70
Поштова скринька	24.00	24.00
Асекурація від вогню і випадків	2,442.37	2,381.72
Федеральне і стейтове забезпечення	4,585.97	5,013.82
Комісове від оголошень	335.74	257.19
Різні	10,759.09	8,353.19
РАЗОМ:	$236,303.57	$242.286.07
Купний опуст	—81.21	—99.48
	$236,222.36	$242,186.59

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Готівка в банку 1 січня	5,453.12	$ 972.34
Прихід	231,741.58	241,687.95
РАЗОМ:	$237,194.70	$242,660.29
Розхід	-236,222.36	-242,186.59
Остає готівки в банку	$ 972.34	$ 473.70

The statement of income and disbursements submitted herewith reflects in detail the financial results from the operation of our publications and the printing shop for the year 1960. This includes the publishing of "Svoboda", "The Ukrainian Weekly", "UNA Tribune", the monthly Children's magazine "Veselka", and the printing of all necessary forms, etc. for our Association as well as conducting a general printing shop business. Total income from all sources amounted to $243,887.98 and was approximately $10,000. higher than in 1959. The bulk of this increase, of $6,750. was received from our members in payment for "Svoboda". Non-member subscription income increased by about $2,500. Other income such as advertising, printing jobs, and sale of books also exceeded the figure for 1959. On the other hand, income decreased from the sale of the 1960 Almanac, from "Veselka", and from bulk sales of "Svoboda" to news stands. We also received less in the form of contributions to the press fund.

Disbursements for 1960 were higher than the previous year by about $6,000. Paywents for salaries to editors, employees, and correspondents were increased modestly. The cost of paper and supplies went up about 10% over the year before. Other expenditures remained approximately the same. The net result for the year was a deficit of $498.

"Svoboda" and the Ukrainian Weekly were received by 14,896 members during the year 1960. This was a decrease of 217 from 1959. Rates of payment varied as follows: 11,740 members paid 65¢ monthly; 1913 members paid 30¢ monthly; and 1243 members paid at the rate of 50¢ monthly. The total collected for the year amounted to $106,000.

An added feature of "Svoboda" is the UNA Tribune which appears as a monthly supplement. It covers timely topics about our Association and serves as the sounding board for discussing organizational matters. It is also excellent medium for transmitting suggestions and ideas to the readers.

"Veselka", is a colorful children's monthly publication with unique art work and original educational material. It is popular with children and is being utilized in a number of Ukrainian schools. We distribute 3,500 copies each month. The project is operating at a loss but there are indications that financial support will improve.

Our printing plant which is well-staffed and equipped produced all types of printing jobs during the year. Income was increased by approximately $4000. over the previous year. The efficiency of our operation has been improved this year as a result of the installation of a new linotype machine and will be further improved by the installation of a new addressograph which has already been delivered but not installed. The capacity for handling outside work will be increased by these new machines and future income should grow accordingly.

The entire staff of "Svoboda" and the printing shop includes 22male and 4 female employees. One of the serious problem facing us is the replacement of personnel that are approaching retirement age. Our editor-in-chief has given this situation considerable thought and will discuss it in more detail in his report.

CULTURAL COMMITTEE

The Cultural Committee composed of the Executive Committee members, Dr. W. Gallan, chairman of the Auditing Committee and Mr. Dragan, the editor-in-chief, held two meetings during the year. The purpose of the Committee is to publish scholarly material in both the Ukrainian and English languages and to plan and guide the general cultural and entertainment activities of the Association. It has supervision over the Ukrainian Cultural Courses, the Children's Camp, and the entertainment programs at Soyuzivka.

To commemorate the 100th anniversary of Taras Shevchenko's death, the Committee dedicated the annual 1961 Almanac in his honor. The book entitled "Our Shevchenko" was prepared by the "Svoboda" staff and 20,000 copies were issued in November. It was distributed to "Svoboda" subscribers and other members. The publication won popular acclaim for it contains much material in condensed form and it has become a reference source for the many people throughout this country and Canada who are taking part in the many Shevchenko celebrations that have been scheduled.

The Committee also approved the publication of 2000 books of Shevchenko poems in English entitled "Shevchenko's Thoughts and Lyrics". This book was specifically intended to interest our youth in Shevchenko's beautiful poetical writing.

In view of the fact that the third printing of M. Hrushevsky's "History of Ukraine" in English has been completely sold out, it was decided to arrange for a fourth edition. Yale University Press, the original publisher has agreed to print 1000 additional copies for the sum of $3323. However, before going to press it was deemed advisable to revise Prof. Vernadsky's preface and to add a new chapter to bring the history up to the present time. Mr. Halychyn and Mr. Dragan presented the new material to Mr. Kerr of the Yale University Press for approval but this has not yet been received.

The progress of the final work on the Ukrainian Encyclopedia in the English language has been exasperatingly slow and to this date is still unfinished. Last year the matter was placed in the hands of Dr. Leonid Sonevytsky for completion but he was unable to fulfill his promisess because of an engagement to teach at Seton Hall University. Last months we turned the project over to Dr. Bohdan Ciuciura. Our interviews with him and the work he has done to date indicate that the first volume should be ready for the printer this fall.

A number of inquiries has been made to various publishers over the past year. A letter was received from University of Toronto Press expressing an interest in discussing the matter and examining the material. Arrangements will be made to follow through on this next month.

The Committee has approved the publication of Prof. Ivan Mirchuk's book "The History of Ukrainian Culture" which was originally published in German. The book has been translated into English by Prof. C. Manning at the expense of the Dr. Luka Myshuha Foundation. Yale University Press has expressed an interest in publishing this work and they are now reviewing the material.

Another book to be published in English, "History of Ukraine in Pictures" was approved by the Committee. The material has been completed but still has to be rechecked by a qualified reviewer.

The Committee in setting up last year's program for the Ukrainian Cultural Courses approved the addition of a lecturer in English. Myron Kuropas was engaged to plan and conduct such lectures on history, geography and literature. On his own initiative he also arranged lectures on leadership and communism.

REPRESENTATION

An important function of the Presidency is the representation of the Association at public affairs and at important meetings and conferences. Last year our deceased president appeared at a number of such events. In January he attended the conference at the New York City Hall with Mayor Wagner at which time the Ukrainian Independence Day proclamation was issued; in March he testified before a Congressional Committee in Washington, D.C. on behalf of the resolution providing for a site for the Shevchenko statue in Washington; in September he returned to Washington to a conference on citizenship; again in September he journeyed to Montreal to the National Fraternal Congress of America's Annual meeting. He was elected a director of the Congress largely through the initiative of Dr. Padoch who also attended the meeting. In October, Mr. Halychyn attended the New Jersey Fraternal Congress in Atlantic City; and in November he attended the Pennsylvania Fraternal Congress in Pittsburgh with Mr. Andrew Jula, our advisor from western Pennsylvania.

Mr. Halychyn attended UNA district Committee meetings in Philadelphia, New York City, Providence, Chicago, Frackville and Montreal. He was guest speaker at the UNA 65th anniversary celebration in Baltimore in February. He attended the Ukrainian Professional Society Convention in New York, the 50th Jubilee of the Ukrainian Workinmen's Association in Scranton, the 50th Jubilee of our UNA branch in Oshawa, Ontario and the 50th Jubilee of branch 276 in Ambridge, Pa.

OTHER PROJECTS

For a number of years considerable discussion has been devoted to the possible merger of UNA and UWA. The reasons advanced for such consolidation are that it would result in a financial saving by reducing per capita administrative and convention costs; that the combined membership of over 100,000 members would have greater impact on our entire Ukrainian population; that the new organization would be benefited by a psychological uplift that would encourage new members to join and would result in more rapid growth; and finally that much duplication of effort would be eliminated. Since last years meeting, our Executive Committee met twice with the UWA Executive Committee to discuss a suitable basis for the merger. Both boards agreed that a merger has advantages but agreement could not be reached as to the make up of the new Executive Committee and Supreme Assembly. Our position, which was discussed at the Annual Meeting lest year; is that both bodies should be set up on a proportional basis. This stand was not acceptable to the UWA and discussions were suspended.

Another project that the Executive Committee worked on was the relocation of the Home Office. Several properties and locations in New York and New Jersey were inspected but none of them were satisfactory for our purpose. There were indications that an attractive arrangement could be worked out in Jersey City since the authorities wanted to keep our Association from leaving, but to date nothing has materialized along these lines. We are continuing our investigations of possibilities with particular concentration on New York City. In order to temporarily relieve the crowded condition in our present quarters, the adjoining building at 79 Grand Street was purchased last winter for $19,000. Plans have been prepared to alter it for our use and the work will be started next month. The cost of such renovations are estimated about $8,000.

In conclusion, I want to report to you my activities as Supreme Vice President. One of the principle duties of the Vice President is participation in the Executive Committee meetings. During the year I attended seven meetings that were called by the President at the Home Office and at Soyuzivka. As in the past at these meetings, we confirmed action already taken by the executives, we discussed new problems, pending matters, and various projects, reaching decisions on the procedures to be followed by our Association. My objective at these meetings was to thoroughly review and question the matters that were brought up and to contribute to the maximum of my ability in the discussions that took place and in the final decisions.

Other activities included inspection of properties in New York City area for mortgage purposes, representations and sports matters. Since last year's meeting, Mr. Halychyn and I inspected 24 parcels of real estate in New York on which mortgage applications were received. Loans were subsequently granted on most of these properties. Last June I attended the New York-New Jersey Bowling League banquet in Elizabeth, N. J., and awarded trophies to the winners on behalf of the UNA. The same month I took part in the Secretaries Course at Soyuzivka. In July I participated in the Captive Nations Week program at Soyuzivka and the following month I attended the opening and closing sessions of the Cultural Courses. Earlier, in the year I conferred with Taras Szmagala and other members of the Ukrainian Youth League of North America Foundation regarding the Cultural Courses and we discussed ways and means of improving the program. The Youth League cosponsors these Courses with our Association and their members are very interested in the way the program is carried out. It was decided to introduce special lectures in English and as mentioned in the President's report, Mr. Myron Kuropas, a teacher by profession, was engaged to carry out this assignment. Mr. Kuropas did an excellent job and he plans to improve the program this year.

I represented our Association at various events including the Ukrainian Youth League of North America convention in New York City; the New Jersey Fraternal Congress in Atlantic City; the 50th Anniversary banquet of the Ukrainian Workingmen's Association in Scranton; and district committee meetings in Boston and Hartford. I also took part in the Secretary's Course given in Cleveland. As chairman of the district committee of New York Metropolitan Area, I took part in several meetings.

Throughout the year I had informal talks and meetings with members of the Supreme Assembly as well as with officers of various branches. This is a process that goes on continuously and almost on a daily basis. It is time consuming but it is a necessary and desireable practice in our organizational life for it strengthens the ties between us and individuals and between our respective communities. That is the kind of spirit that we must continue to develop as the basis for the future growth and success of our Soyuz.

Після складення свого звіту заст. гол. предсідника Й. Лисогір перебирає провід нарадами, і до звіту приходять інші члени Гол. Екзекутивного Комітету.

СЕКРЕТАРЮ! ЧИ ВИ ВЖЕ УКЛАЛИ ПЛЯН ЧЛЕНСЬКОЇ КАМПАНІЇ НА ОСТАННІ ТРИ МІСЯЦІ ЦЬОГО ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНОГО РОКУ? ЯКЩО НІ, ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО. НЕХАЙ НЕ ПРОЙДЕ ВЖЕ АНІ ОДИН ДЕНЬ, ТИЖДЕНЬ ЧИ МІСЯЦЬ БЕЗ ПРИЄДНАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДЛЯ ВАШОГО ВІДДІЛУ ТА УНСОЮЗУ!

Звіт заступниці головного предсідника Анни Герман

In starting our third annual meeting, we are all deeply aware of the absence of our devoted president, Mr. Dmytro Halychyn. However, I feel sure that we shall continue to fulfill our tasks in the same co-operative spirit, looking forward to putting more effort into the development and growth of the Ukrainian National Association.

I attended all the executive and cultural meetings which were called and took an active part in all the district meetings held in Passaic. I also represented the Ukrainian National Association at the 45th Anniversary banquet of Branch 42, held in Passaic in December, 1960.

The idea of courses for secretaries was very successful and as vice-presidentess, I was happy to address the group. At the conclusion of the course, the favorable comments gave indication that these courses were appreciated, and should be given annually.

In our several meetings with the officers of the Ukrainian Workingmen's Association, little seemed to be accomplished, but there is promise of a fruitful future.

I attended the opening of the Cultural Courses in August. Over the Labor Day week-end, I attended the Professional convention and the Youth League convention and banquets.

At the New York City District meeting in October, I suggested considering women as organizers. Although this suggestion has not been seriously taken, I still maintain it may be a surprisingly successful venture.

We have built a huge pool, added tennis courts and thought of increasing the size of the dance floor—mainly for our youth—to instill in them a pride of nationality and interest in the Ukrainian National Association. But we also need more rooms at Soyuzivka. Very seldom have people complained about not having room to dance, but too often complained about lack of room to sleep.

Here at Soyuzivka, we have a camp for our children, cultural courses for our teen-agers, and all sort of sports for every age group. As we consider all the improvements we would like to make, lets not forget the main reason for the purchase of this estate—the development of a home for our retired members. Our pioneers made Soyuzivka possible — isn't it time we thought of them? I leave the subject open for discussion!

Звіт головного секретаря Ярослава Падоха

Як і роки попередні, 1960 рік, був роком праці і сподівань, роком успіхів і невдач. Бо не тільки в поезії з „журбою радість обнялась". Все і всюди, а зокрема в широкій громадській праці, не завжди ті самі заходи й така сама сума труду вложена в діло приносить ті самі висліди. Бо ж стільки внутрішніх і сторонніх чинників складаються на загальний балянс праці, успішний чи невдалий.

Останній рік на організаційному полі УНСоюзу не був такий успішний, як багатий в успіхи рік попередній, рік ювілейний союзового 65-річчя. Господарська рецесія, яка особливо важко вдарила по наших земляках, чи то з приводу браку прав старшинства в праці, чи з огляду на брак спеціялізації, завдала нам великого удару, і то не стільки в наш стан посідання, скільки в наші, здавалося нам на початку року, оправдані надії на дальший швидкий ріст числа членів нашої організації. Та вже скоро, на початках минулого року, стало видно, що наступ прийдеться заступити обороною, а амбітні пляни досягти бодай 75.000 активних членів, заступити заходами обмежити до крайнього, конечні, а часто й неконечні, втрати. Жахлива погода в грудні минулого року, тобто в місяці традиційного союзового жнива, завдала нам останнього удару і замість сподіваних у тому місяці, як у грудні 1959-го року, біля тисячі нових членів, ми здобули менше як п'ятсот.

Та, незалежно від того, минулий рік був не тільки роком важкого труду, Екзекутиви, Головної Канцелярії і низових працівників просторої союзової мережі, але й роком чималих успіхів на різнородних царинах союзової, многогранної праці. Сподіваємося, що уважний читач цього звіту погодиться у цьому із справоздавцем.

ПОКЛІН ТИМ, ЩО ВІДІЙШЛИ

В такій організації, як УНСоюз, яка широко розкинулася по 28-ох стейтах ЗДА та шістьох провінціях Канади, простором бодай вдесятеро більших, як вся Україна, успіхи й невдачі в найбільшій мірі залежать від праці й готовости до співпраці з Головною Канцелярією п'ятьох соток Відділів і їх урядовців. Тим низовим урядовцям, у першу чергу секретарям Відділів, найбільше належить признання й подяка за ввесь безприкладний розвиток УНСоюзу впродовж 67 років.

Чимало з них, знемігшися життям та його піонерською твердістю, не дожили до цього нового року, але впродовж останнього року відійшли до краю, де немає ні болізни, ні печалі, чи то особистої, чи громадської, союзової. Не відійшли вони, чи більшість з них, на заслужений відпочинок, після осягнення пенсійного віку. Вони працювали на союзовій ниві і після шістдесятки і після сімдесятки, а деякі, як бл. п. Петро Герман, і після вісімдесятки, бо не тільки вояки, але й справжні союзовці відходять від служби Батькові Союзові тільки з закінченням свого життьового шляху.

Тому на початку підсумків цілорічної союзової праці подякуймо всією громадою тим, що відійшли від нас впродовж минулого року, і то відійшли прямо від союзових станків праці, з активної союзової служби. Ось їх, на жаль, такий довгий, сумний, але почесний список:

О. Петро Понятишин, кол. адміністратор Української Католицької Церкви в ЗДА, визначний церковний, громадський і союзовий діяч († 4. лютого);

Петро Занько, довголітній секр. 355 Відд. (†19 березня);

Петро Герман, довголітній секретар 99 Відділу, батько бл. п. Григорія Германа, б. гол. секретаря УНС (†12 травня);

Михайло Ликтей, довголіт. секр. 69 Відд. (†22 травня);

Ілько Лисогір, визначний гром. і союзовий діяч, батько заст. гол. предсідника Й. Лисогора, (†26 травня);

Микола Цінюрчин, довголіт. секр. 196 Відд. (†14 липня);

Михайло Литвин, секр. 393 Відд. († 3 серпня);

Михайло Кісіль, секретар О. К. Відділів УНСоюзу у Бостоні († 19 серпня).

(Продовження на наступній сторінці)

Звіт головного секретаря Ярослава Падоха

(Продовження)

Вже у 1961-му році УНСоюз втратив:

Михайла Юрова, секретаря 219 Відд. († 20 січня);

Михайла Камінського, секретаря 159 Відд. († 7 лютого);

Степана Фіґуна, союзового і громадського діяча з Вілмінґтону, Дел. († 9 лютого);

Онуфрія Костюка, довголіт. секр. 85 Відд. († 14 лютого);

Иосипа Крупку, союзового і громадського діяча в Дітройті - Гемтремку († 4 березня);

Миколу Паламаря, довголітнього секретаря 330 Відділу († 21 квітня);

Дмитра Галичина, нашого невіджалуваного довголітнього гол. секретаря і гол. предсідника († 26 березня).

Задержім їх усіх у нашій пам'яті так довго, як довго людська природа і наш короткий вік на це дозволять.

Віддавши належну пошану покійним союзовим працівникам, піднесімо в смутку опущені голови і звернімо їх в сторону тих, що повинні зайняти ними опущені місця.

Постійне доповнювання членства, яке тисячами відходить з УНС, це тільки частина проблеми. Не менше важливе питання доповнювання новими, здібними людьми опорожнених постів союзових урядовців, зокрема відділових секретарів.

Про вагу цього питання свідчить хоч би таке коротке речення з листа людини, яка для добра УНС самочинно зголосилася виконувати обов'язки одного з померлих секретарів Відділу. „Дуже перипрошую, бо я листа ни писав (раніше) як 20 років тому." При всій пошані для доброї волі відданої Союзові людини, трудно оборонитися від тривоги про долю інституції, яка має труднощі із наступниками на опущені провідні пости.

Рекордовий Відділ УНСоюзу

Два роки тому, коли я складав перше справоздання з праці на пості головного секретаря УНС, мені здавалося, що цю працю можна поділити на три ділянки:

1) Канцелярійна праця
2) Організаційна праця
3) Інформаційно-пропаґандивна і вишкільна праця.

Нові роки досвіду виявили, з одного боку, правильність цього поділу, а з другого—підкреслили таку велику многогранність обов'язків цього уряду, що їх ледве чи можна впорядкувати за певною твердою схемою.

Поза цими ділянками знаходиться така важлива функція головного секретаря, як його обов'язок держати зв'язок поміж членами Екзекутиви та Головного Уряду і бути секретарем обох цих органів, а саме Екзекутиви і Головного Уряду.

В звітовому 1961-му році відбулося одно річне засідання Головного Уряду та 8 нарад Головного Екзекутивного Комітету, в днях 24 лютого, 9 березня, 12 травня, 1 червня, 12 червня, 13 серпня, 3 жовтня і 29 грудня. В 1961-му році, до часу цього Засідання, відбулися наради Екзекутиви в днях 1 лютого, 11 березня, 27 березня і 26 квітня, та одно надзвичайне засідання Головного Уряду в дні 31 березня, після смерти Гол. Предсідника сл. п. Дмитра Галичина. На долю головного секретаря припало протоколувати ці засідання та опублікувати їх в органі УНСоюзу. В минулому році протоколи Екзекутиви були звичайно друковані в „Трибуні УНСоюзу", щоб в такий спосіб що, так би мовити, союзову професійну газетку, ще в більшій мірі зробити можливо повною хронікою союзового життя.

Відносно протоколування річних засідань Головного Уряду уважаю корисним завважити те саме, що було підмічене минулого року, а саме, що списування протоколу впродовж тижневих нарад Головного Уряду відбирає головному секретареві змогу брати активну творчу участь у цьому важливому роковому зборі. Головний секретар, який відповідає за такі важливі ділянки праці УНС, як організаційна, інформаційна, вишкільна і інші, повинен мати змогу брати якнайбільш активну участь в цих зборах, для добра організації і, зокрема, плянування праці на майбутнє.

Тому вже в цьому році пропоную Головному Урядові УНСоюзу ввести відповідну зміну в дотеперішній практиці. Питання не в більшому чи меншому навантаженні працею головного секретаря, але в звільненні його думки від обов'язку реєструвати перебіг засідання.

Члени Головного Уряду ознайомлені зі справами, які обговорювалися, та з вирішеннями, які схвалено на нарадах Екзекутиви, одержавши копії протоколів з усіх нарад. Зв'язок Екзекутиви з Головним Урядом скріплювали окремі обіжники та десятки листів, висланих до членів Уряду.

Канцелярійна праця

Минулий рік належить до спокійних і упорядкованих років, якщо йде про канцелярійну працю секретарського (рекордового) Відділу, одного з двох, Головної Канцелярії УНСоюзу. В тому відділі працювало 12 службовців, як і в попередньому році. Не було ніяких персональних змін. В доброму здоров'ї і без більших перешкод провели вони працьовитий рік, виконуючи совісно всі свої обов'язки. Було б несправедливо не подякувати їм за їх цілорічний труд на цьому місці.

Як і попереднього року, збережено неписаний закон рекордового Відділу відповідати на листи негайно, ніколи пізніше, як упродовж 2-3 днів. Цей принцип стало зобов'язував наш Відділ навіть у дуже трудному часі підготови і висилки місячних рахунків, т.зв. розмету. Висилка посмертних листів, аплікацій на підмогу і виплату передчасно згрошевлених грамот, відбувалося негайно, в тому самому дні, коли приходили зголошення. Друки і інші матеріяли (ордери), потрібні Відділам, висилано щотижня, а зміну прізвища спадкоємців полагоджувано двічі в місяця. У вислідi цього можу з приємністю ствердити, що за останній рік Рекордовий Відділ не одержав ніяких скарг за неполаднання чи спізнене поладнання справ. Часами тільки нарікали секретарі на те, що вони запізно одержали місячні рахунки. Причина в тому, що секретарі та організатори присилають членські аплікації пізно, тобто в останніх днях місяця і тому їх важко оформити в короткому часі. Не слід забувати, що оформлення нового члена займає багато часу. З аплікацій треба робити фотографічні копії; їх перевіряє головний лікар, тощо. До того, коли початок місяця припадає на кінець тижня, часто аплікації наспівають по першому числі нового місяця, і тому трудно їх оформити та розіслати членські грамоти перед другою суботою місяця, коли багато Відділів відбувають свої збори. Порадою на це є пересилати скоріше членські аплікації.

У звітовому році ми й далі вдержували зв'язки з секретарями Відділів також при помочі „Секретарської Трибуни", в якій уміщувано чимало актуальних вияснень та інформацій у союзових справах. Щоб тільки секретарі, для яких друкується ця „Трибуна",пи льніше її читали . . .

Праця в Гол. Канцелярії проходила серед труднощів, спричинених великою тіснотою приміщення. Ще й минулого року не повелося виконати доручення минулих Конвенцій і перенести преміщення Гол. Канцелярії до просторішого будинку. Хоч набуто сусідній будинок, щойно в цьому році він може бути пристосований до потреб Канцелярії. Виконуючи доручення Канцелярії та Гол. Уряду, з днем 1 липня 1960 року введено в життя пенсійний плян, який забезпечуватиме спокійнішу старість службовцям УНСоюзу. Це, без сумніву, більше зв'яже їх з УНСоюзом і піднесе видайність їх праці.

Організаційна праця.

Головним завданням організаційної праці рекордового Відділу є збільшування членства та зберігання членів при Союзі. Для цього головного завдання слід дбати про вдержання життєздатних та працездатних Відділів УНС та їх урядів, про вишкіл та активізацію урядовців, а передусім секретарів, і придбання та вишкіл постійних організаторів і нагляд над їх діяльністю.

Збільшування членського стану Союзу здається інколи Сизифовою працею, яка нагадує черпання води решетом. Ще не наспіли до Гол. Канцелярії аплікації нових членів, як уже зі Союзу вибули десятки й сотки давніх, чи то внаслідок смерти, виплати або дозріння їхніх грамот, чи внаслідок передчасного згрошевлення грамот і суспензи. Важливість і трудність цієї проблеми найкраще зрозуміти тоді, коли усвідомимо собі, що кожного місяця убуває щонайменше 300 членів. Щоби лише удержати число членів, а не щоб його збільшити, нам потрібно щомісяця бодай 300 нових членів. В минулому році ми мали ще більше втрат, бо майже 3,900, і тому так важко було ці втрати надолужити.

Нових земляків з України не прибувало, а давніші або вже забезпечені, або відчужились настільки від рідної громади, що вже не горнуться до неї навіть, коли це є в їх особистому, не тільки національному інтересі.

До господарської рецесії, яка дуже утруднювала нашу працю впродовж останнього року, долучився також факт, що в тому році ми не вели окремої кампанії за збільшення членства. Екзекутива і Гол. Уряд УНСоюзу уважали за вказане не проголошувати окремої кампанії і, що за цим слідкує, не визначувати окремих нагород, грошевих та почесних, за приєднання членів. Після дуже успішної ювілейної кампанії 1959 року, яка принесла нам 5,000 нових членів, рік 1960-ий був роком спокійним, подекуди надто спокійним, оскільки йде про працю організаторів членів.

В організаційну роботу вложено і в минулому році дуже багато праці. Майже кожного місяця йшли заклики та поучення до Відділів в організаційних справах, а листування з організаторами було майже безперервне. Важливу ролю в організаційній роботі відіграла „Свобода", зокрема щомісячний її додаток „Трибуна УНСоюзу". На жаль, чимало секретарів, не тільки що не читає „Трибуни", але взагалі її та „Свободи" не одержує. Цей стан є дуже некорисний для УНСоюзу, і слід його змінити.

Далі подані таблиці, які з'ясовують вислід організаційної роботи в минулому році у числах, з деякими поясненнями.

Рух членів у 1960 році

Ця важлива таблиця виявляє прибутки і втрати УНСоюзу в членах упродовж цілого минулого року. Її варто докладно простудіювати, бо вона дає ключ да наших успіхів і невдач.

РУХ ЧЛЕНІВ В 1960 РОЦІ
(прибутки і втрати в числі членів)

Стан з 1-го січня 1960 року		74,160
Нові члени за 1960 рік		3,567
разом:		77,727
Втрати:		
Суспензи	709	
Передчасні грошові звороти	894	
Повністю виплачені Р та Е грамоти	1,370	
Смерть членів	684	
Всі інші втрати	227	
разом втрати:		3,884
Стан членів на 31-го грудня 1960 року		73,843

Не позбавлена інтересу таблиця, яка показує стан усіх членів УНСоюзу з кінцем останніх восьми років.

Головна мова цих таблиць така: в році дошкульної господарської рецесії без окремої кампанії і без окремих спонук грошевих чи почесних членів, ми здобули понад три з половиною тисячі нових членів, тобто рівно по 300 членів місячно. Це, без сумніву, ясна сторінка нашої минулорічної організаційної праці.

Але є й друга сторона цієї Союзової медалі, вона куди сумніша. Впродовж останнього року ми втратили кругло 700 членів унаслідок суспензи, непотрібної ні для членів, ні для УНСоюзу, і кругло 900 внаслідок передчасного згрошевлення грамот. Ці дві позиції, які коштували нам 1,600 членів, тобто майже половину приєднаних членів, вирішили остаточний балянс минулорічної організаційної праці. Це велике число членів ми могли б в цілості зберегти для УНСоюзу, якщо б тільки більше дбали про наших членів, зокрема про їх господарське та національне виховання, бо, як під господарським, так і під національним оглядом, ці втрати є шкідливими й непотрібними для обидвох сторін: для членів і УНСоюзу. Коли б ще до цього ми зуміли в кожному поодинокому випадку дозріння грамот здобути назад для УНС членів, що відходять, очевидно, коли на це вік і здоров'я членів дозволяють, тоді не був би для нас шкідливим такий убуток членів з тої причини.

Наскільки ця найбільша болячка — передчасне згрошевлення грамот — була дошкульною минулого року, дає порівняння числа убутку, з цього приводу, в роках 1959 і 1960. Хоч в 1959 році УНСоюз здобув багато більше нових членів, рівно 5,000, втрата членів з причини передчасного згрошевлення становила 729, а в 1960 році аж 894, отже на 165 членів більше, що становить 23 проценти зросту.

Немає сумніву, що причиною цього є також погіршення господарського положення краю, яке не вдалося направити ще в часі, коли пишуться ці слова. Але головна причина цього в щораз більшому відчуженні нашої молоді від своєї, української громади та своєї національної спадщини. Випадки негайного згрошевлення грамот, зокрема після одружування членів УНСоюзу з особами неукраїнського походження так збільшуються, що проблема спинення цього зловісного об'яву стає одною з найважливіших з усіх актуальних проблем УНСоюзу.

Оскільки йде про наші втрати з інших причин, треба звернути увагу на те, що ми передбачали в минулорічному звіті у прогнозах на 1960 рік, а саме, що в цьому році матимемо більші втрати з приводу дозріння грамот, бо в минулому році завершилося 20-ліття великого числа членів, які в значному числі прибули до Союзу 20 років тому. І це явище притаманне українцям, які з незрозумілих чи зле зрозумілих причин дуже прив'язані до 20-літніх грамот, тоді як в широкому американському світі досмертне забезпечення ня, як найбільш економічне, куди популярніше. Є це зайвим доказом на те, що ми цінимо в нашій грамоті більше чинник ощадности, ніж чинник забезпечення супроти риску життя. А властне цей риск є основою кожного забезпечення. Треба сподіватися, що, з поглибленням нашого розуміння асекурації, зменшиться й популярність цих 20-річних, зокрема вивінувальних, грамот.

Наскільки правильними виявилися наші прогнози в минулому році, показує порівняння чисел. Ми передбачали, що впродовж 1960 року втратимо з приводу дозрівання грамот 1400 членів і, як показує табеля, помилилися тільки на 30 членів, і то в нашу користь.

Ми передбачали, що з приводу передчасного згрошевлення грамот втратимо 750 членів, а на ділі ця втрата виявилася багато більшою, бо становить аж 894 члени.

Приємну несподіванку принесла нам нещаслива суспенза. Ми передбачали втрату 900 членів, а на ділі втратили тільки 709. Це останнє число вказує на більшу дбайливість секретарів Відділів про своїх членів, а частинно на менше число новоприєднаних членів.

Щоб докладніше підкреслити підмічені явища, подаємо таблицю, яка показує причини втрат наших членів за останніх 8 років.

ВТРАТИ ЧЛЕНІВ ЗА ОСТАННІХ ВІСІМ РОКІВ
внаслідок суспенз, виплачених грамот, грошових зворотів та смерти

Рік	Сусп.	Виплачені Е грамоти	Виплачені Р грамоти	Грошові звороти	Посмертні виплати
1953	1,325	214	159	597	494
1954	1,177	272	260	699	499
1955	971	374	263	662	479
1956	691	777	400	626	550
1957	805	444	418	680	601
1958	930	345	550	803	581
1959	857	464	771	729	624
1960	709	592	777	894	684
Разом:	7,465	3,482	3,598	5,690	4,512

Прошу тільки порівняти великий зріст виплачених грамот і передчасних грошевих зворотів, не згадуючи про посмертні виплати, бо вони конечні, і побачимо, куди діваються наші, з щораз більшим трудом здобувані, члени. Ці убутки за останніх декілька років дуже збільшилися, в деяких випадках подвоїлися і навіть потроїлися. Ще найменша зміна наступила при суспензах, але радість з цього невелика, бо чим менше нових членів, тим менша суспенза.

Якщо поміж нашими секретарями і організаторами є такі, яким важко буде прочитати цей цілий звіт, я був би щасливий, коли б вони прочитали власне ці мої завваги та простудіювали обидві поміщені вгорі табелі.

Як ми здобували нових членів.

Нижче подана табеля подає вислід наших організаційних змагань у минулому році.

ВИСЛІД ЧЛЕНСЬКОЇ КАМПАНІЇ ЗА МІСЯЦЯМИ 1960 р.

Місяць:	Число нових членів
СІЧЕНЬ	208
ЛЮТИЙ	240
БЕРЕЗЕНЬ	330
КВІТЕНЬ	263
ТРАВЕНЬ	293
ЧЕРВЕНЬ	306
ЛИПЕНЬ	242
СЕРПЕНЬ	249
ВЕРЕСЕНЬ	289
ЖОВТЕНЬ	305
ЛИСТОПАД	370
ГРУДЕНЬ	472
Разом:	3,567

За давньою традицією січень і лютий, липень і серпень були дуже слабими місяцями, чого й можна було сподіватися. Зате квітень і травень принесли нам несподівану знижку членів, і вересень не був такий, як можна було сподіватися. Найприкрішу несподіванку зробив нам місяць грудень. Замість сподіваних 8 соток членів (минулого року ми мали 948), ми здобули менше як п'ять. Виною тут не організатори, але жахлива погода, яка продовжувалася на місяці січень, лютень, а то й березень 1961 р. що, на жаль, матиме свої некорисні наслідки також у цьому новому році.

Ці нові члени розмістилися в клясах, які показує наступна табеля.

ЧЛЕНИ ПРИЄДНАНІ В 1960 РОЦІ ПО КЛЯСАМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Молодечий Департамент

Кляса:	Число членів:	Їх сума забезпечення:
I (Терм. до 16 р. життя	142	$122,000
P-20	540	459,500
E-20	437	346,000
E-18	341	309,000
P-65	11	11,000
E-65	20	26,000
Разом:	1,491	$1,293,500

Дорослі

Кляса:	Число членів:	Їх сума забезпечення:
W	482	523,500
P-20	809	769,000
E-20	471	438,500
P-65	99	100,500
E-65	146	233,000
DP	69	159,500
Разом:	2,076	$2,229,000
Разом молоді і дорослих:	3,567	$3,522,000

ПОЯСНЕННЯ КЛЯС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УНСОЮЗІ

КЛЯСА I — забезпечення до 18 або 16 року життя.

КЛЯСА II — забезпечення платне по смерті з вкладками до 70 року життя.

КЛЯСА III (E-16) — 16-літнє вивінувальне забезпечення.

P-20 — забезпечення платне по смерті з вкладками впродовж 20 років.

E-20 — двадцятилітнє вивінувальне забезпечення.

E-18 — вивінувальне забезпечення платне у 18-му р. життя.

P-65 — забезпечення платне по смерті з вкладками до 65-го року життя.

E-65 — вивінувальне забезпечення платне після осягнення 65-го року життя.

W, T — забезпечення платне по смерті з вкладками впродовж цілого життя.

O (P-70) — забезпечення платне по смерті з вкладками до 70-го року життя.

DP — забезпечення з подвійною сумою посмертного до 60-го року життя з вкладками платними впродовж цілого життя.

Ця табеля вказує, що виявлений раніше напрям не змінився. Кляса P-65 і E-65 молодечого, подібно, як ті самі кляси у Відділі дорослих членів, є мало популярна. Якщо б не те, що ці кляси, зокрема оскільки йде про старших членів, мають свою велику вартість, то можна б ставити питання, чи слід ці кляси зберегти в майбутньому. Коли ще у випадку молоді це явище зрозуміле, то, оскільки йде про старших осіб, годі знайти розумну причину до того, зокрема, коли взяти до уваги, що ми не дуже доцінюємо клясу W, тобто забезпечення на ціле життя. Ці кляси мають особливе значення при плянуванні забезпечення на старший вік, після переходу з активної праці на пенсію.

Значною популярністю тішиться й далі кляса E-18, тобто т. зв. коледжова грамота, яка забезпечує нашій молоді їхню високу освіту. Хоч УНСоюз швидко втрачає цих молодих членів після закінчення ними 18-го року життя, суспільне значення цієї грамоти таке велике, що немає сумніву, що нам треба цю грамоту робити чимраз більш популярною.

На особливу увагу заслуговує грамота Д-Р, яка дає подвійне забезпечення до 60-го року життя, а наполовину менше після закінчення 60-го року життя, за розмірно невеличку вкладку. Цю грамоту введено щойно в 1958 році і тому вона ще не стала дуже популярною, хоч є це грамота виїмкової вартости, зокрема для людей молодих, з малими дітьми та невеликими прибутками, зате з великими видатками. За невелику вкладку вони можуть здобути можливо високе забезпечення.

Сподіваюся, що як діячів УНСоюзу, так і український загал, цікавитимуть таблиці, які показують, де і як ріс УНСоюз в останньому році.

Три подані нижче таблиці показують розміщення членів по стейтах ЗДА і провінціях Канади та по округах і більших містах.

НОВІ ЧЛЕНИ 1960 РОКУ ТА ЇХ ЗАГАЛЬНА СУМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПО СТЕЙТАМ І ПРОВІНЦІЯМ

П.Ч.	Стейт, провінція	Число членів	Їх сума забезпечення
1.	Pennsylvania	771	$747,500
2.	New York	760	674,500
3.	New Jersey	385	368,500
4.	Illinois	365	325,000
5.	Michigan	277	262,000
6.	Ontario, Canada	269	400,000
7.	Ohio	181	180,500
8.	Quebec, Canada	102	111,000
9.	Minnesota	74	77,500
10.	Connecticut	66	62,000
11.	Massachusetts	55	43,000
12.	Maryland	41	34,500
13.	Nebraska	41	30,500
14.	Br. Columbia, Canada	31	37,000
15.	Rhode Island	30	28,000
16.	Manitoba, Canada	29	33,500
17.	Alberta, Canada	22	42,000
18.	California	17	16,500
19.	District of Columbia	11	9,000
20.	Delaware	10	8,000
21.	Colorado	9	11,000
22.	Indiana	8	8,000
23.	Missouri	5	4,000
24.	Florida	2	1,000
25.	Saskatchewan, Canada	2	3,000
26.	West Virginia	2	3,000
27.	Kansas	1	1,000
28.	New Hampshire	1	1,000
	Разом:	3,567	$3,522,500

В стейтах Арізона, Норт Дакота, Ореґон, Вашинґтон, Вайомінґ та Висконсин відділи УНСоюзу не приєднали в 1960 році ні одного члена.

ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ 1960 РОКУ ПО ОКРУГАМ

Ч.П.	Осідок Округи	Приєднано членів	Ч.П.	Осідок Округи	Приєднано членів
1.	Ню Йорк, Н.Й.	361	18.	Пассейк, Н.Дж.	56
2.	Шикаґо, Ілл.	340	19.	Балтимор, Мд.	50
3.	Филаделфія, Па.	309	20.	Янґставн, Огайо	47
4.	Торонто, Онт.	233	21.	Піттсбурґ, Па.	43
5.	Дітройт, Міш.	214	22.	Алентавн, Па.	39
6.	Форд Сити, Па.	174	23.	Вунсакет, Р.А.	38
7.	Ютика, Н.Й.	119	24.	Боффало, Н.Й.	36
8.	Перт Амбой, Н. Дж.	116	25.	Бостон, Масс.	30
9.	Міннеаполіс, Мінн.	114	26.	Вінніпеґ, Ман.	29
10.	Клівленд, Огайо	113	27.	Вілкс Беррі, Па.	23
11.	Рочестер, Н.Й.	106	28.	Скрентон, Па.	16
12.	Монтреал, Кв.	102	29.	Лудлов, Масс.	12
13.	Трой, Н.Й.	94	30.	Ст. Люїс, Мо.	11
14.	Френквил, Па.	89		Необ'єднані в Округах відділи	423
15.	Нюарк, Н.Дж.	86			
16.	Джерзі Сити, Н. Дж.	79			
17.	Ню Гейвен, Конн.	65		Разом:	3,567

МІСТА-ПЕРШУНИ ЧЛЕНСЬКОЇ КАМПАНІЇ 1960 р.

Ч.П.	Місто	Число нових членів	Ч.П.	Місто	Число нових членів
1.	Шикаґо, Ілл.	329	13.	Трой, Н.Й.	50
2.	Ню Йорк, Н.Й.	318	14.	Ютика, Н.Й.	48
3.	Филаделфія, Па.	213	15.	Сиракюз, Н.Й.	47
4.	Форд Сити, Па.	171	16.	Перт Амбой, Н.Дж.	46
5.	Дітройт, Міш.	162	17.	Пассейк, Н.Дж.	42
6.	Торонто, Онт.	148	18.	Омага, Небр.	40
7.	Монтреал, Кв.	102	19.	Майнерсвіл, Па.	35
8.	Клівленд, Огайо	92	20.	Боффало, Н.Й.	30
9.	Рочестер, Н.Й.	86	21.	Балтимор, Мд.	29
10.	Нюарк, Н.Дж.	70	21.	Янґстави, Огайо	29
11.	Джерзі Сити, Н.Дж.	69	21.	Вінніпеґ, Ман.	29
12.	Міннеаполіс, Мінн.	57	24.	Бостон, Масс.	27

Минулого року на чоло нашої членської кампанії висунулася Пенсилвенія, помінявшись місцями з першуном із 1959 р. — Ню Йорком. На третьому місці опинився стейт Ню Джерзі, відсунувши на четверте місце стейт Іллиной. Коли зменшення членства в деяких стейтах було рівномірне до меншого числа членів, здобутих в минулому році, в порівнянні з роком попереднім то, наскільки йде про стейт Іллиной, Конектикет, провінцію Квібек і деякі інші, спадок їхніх нових членів у 1960 році непропорційний до загальної обнижки нових членів в тому році. Наприклад, Іллиной, який у 1959 році здобув 857 членів, минулого року придбав куди менше, як половину того числа. Це саме можна сказати про Конектикет, Міннезоту, Небраску й інші. Ця величезна змінливість активности Відділів цих стейтів і провінцій не дає змоги точного плянування праці і в минулому році причинилася до некорисного балянсу членства УНСоюзу. Зате з признанням треба підкреслити організаційні заходи стейту Мишиґен, який минулого року більше як подвоїв число нових членів у порівнянні з попереднім роком, в чому передусім велика заслуга секретаря новопосталого Відділу ч. 174 в Дітройті, д-ра **Степана Слюсарчука**. До успіху Пенсилвенського стейту причинився в першій мірі новий секретар 63 Відділу в Форд Сити п. **Михайло Турко**, який здобув в цьому худому році 171 нових членів, висунувши на перше місце свій стейт Пенсилвенію, яка здобула на 11 членів більше, як стейт Ню Йорк. Що й говорити про невелике союзове місто Форд Сити, яке зайняло горде четверте місце по таких містах, як Шикаґо, Ню Йорк і Филаделфія. Тільки подумати, що нижче від Форд Сити, примістилися Торонто, Дітройт, Монтреал, Клівленд, Нюарк, Джерзі Сити і інші великі міста обох наших союзових ЗДА і Канади. Цей приклад виявляє, що навіть у роки господарського відступу збільшеною працею можна вдержувати постійний ріст Батька Союзу.

З-поміж переможців-округ на перше місце вийшов Ню Йорк, перемігши минулорічних чемпіонів Шикаґо і Филаделфію.

Містом-першуном надалі залишилося Шикаґо, зате Ню Йорк відсунув Филаделфію на третє місце.

Нижче подана таблиця реєструє Відділи, які минулого року приєднали по 25 і більше членів. На чоло цієї табелі вийшов згаданий вище 63 Відділ в Форд Сити, який здобув більше як будьякий Відділ УНСоюзу в цьому і попередньому роках. Коли мистцем ювілейної кампанії 1959 р. був славний 153 Відділ з Филаделфії із здобутими 150 членами, то в минулому малоуспішному році Михайло Турко здобув 171 члена! Це число не вимагає коментарів і похвал. Воно само собою є найбільшим признанням і похвалою для українського „Мен оф ди їр", Михайла Турка з Форд Сити.

На другому місці хоч з куди меншими членами вдержався 432 Відділ з Торонта, а на третє почесне місце зі здобутими понад 100 членами видряпався з великим накладом праці своїх урядовців 194 Відділ в Ню Йорку. Поза цією великою трійкою, яка здобула понад 100 членів, примістилися попередні переможці з Шикаґо, Филаделфії, Міннеаполісу, Монтреалю і т. д. Сподіваємося, що ці передові колись Відділи повернуться цього року в перші ряди будівничих союзової сили і союзового росту. Передконвенційний рік до цього найбільше надається і закликає.

ЛИСТА ВІДДІЛІВ-ПЕРШУНІВ
які приєднали в цій кампанії найбільше число членів

Ч.П.	Ч. Відд.	Місцевість	Число приєднаних членів:
1.	63	Форд Сити, Па.	171
2.	432	Торонто, Онт.	108
3.	194	Ню Йорк, Н.Й.	102
4.	114	Шикаґо, Ілл.	93
5.	153	Филаделфія, Па.	83
6.	174	Дітройт, Міш.	82
7.	361	Ню Йорк, Н.Й.	81
8.	471	Монтреал, Кв.	80
9.	221	Шикаґо, Ілл.	59
10.	345	Міннеаполіс, Мінн.	53
11.	379	Шикаґо, Ілл.	52
12.	189	Филаделфія, Па.	51
13.	191	Трой, Н.Й.	50
14.	292	Дітройт, Міш.	48
15.	39	Сиракюз, Н.Й.	45
16.	372	Плейнфілд, Н.Дж.	44
17.	42	Пассейк, Н.Дж.	42
18.	20	Дітройт, Міш.	41
18.	484	Ютика, Н.Й.	41

(Продовження на наступній сторінці)

Звіт головного секретаря Ярослава Падоха

(Продовження)

20.	94	Дітройт, Міш.	40
20.	204	Ню Йорк, Н.Й.	40
22.	240	Клівленд, Огайо	38
23.	316	Рочестер, Н.Й.	34
24.	78	Майнерсвіл, Па.	33
25.	155.	Перт Амбой, Н.Дж.	29
25.	276	Ембридж, Па.	29
27.	303	Флинт, Міш.	28
28.	8	Йонкерс, Н.Й.	27
28.	25	Джерзі Сиyi, Н. Дж.	27
30.	423	Шикаґо, Ілл.	26
31.	147	Аллентавн, Па.	25
31.	354	Омага, Небраска	25

Не можна також поминути союзових організаторів, які найбільше трудилися минулого року для того, щоб УНСоюз не піддавався песимістичному настроєві рецесійного часу і щоб не дуже пошкодженим ввійшов у новий, кращий рік. В поданій нижче табелі називаю передових організаторів за групами, на які їх поділив Головний Уряд на своєму річному засіданні в 1958 році. Ось вони:

ПЕРШУНИ ЧЛЕНСЬКОЇ КАМПАНІЇ 1960 РОКУ

Відділові організатори:

Ч.П.	Організатор	Ч. Відд.	Місцевість	приєднав членів
1.	В. Никифорук	194	Ню Йорк, Н.Й.	85
2.	М. Семків	379	Шикаґо, Ілл.	51
3.	В. Колодій	191	Трой, Н.Й.	50
4.	І. Пиндус	39	Сиракюзи, Н.Й.	45
5.	Д. Геча	372	Плейнфілд, Н.Дж	44
6.	д-р В. Вишиваний	361	Ню Йорк, Н.Й.	10
7.	В. Крушельницький	94	Дітройт, Міш.	36
8.	В. Гавриляк	316	Рачестер, Н.Й.	34
9.	П. Головачук	42	Пассейк, Н.Дж.	33
9.	І. Петрунцьо	78	Майнерсвіл, Па.	33
11.	П. Федик	292	Дітройт, Міш	28
12.	І. Зазворський	147	Алентавн, Па.	25
12.	І. Будняк	155	Перт Амбой, Н. Дж.	25
12.	В. Гасій	204	Ню Йорк, Н.Й.	25
12.	С. Іваницький	276	Ембридж, Па.	25

Спеціяльні організатори:

1.	М. Турко	63	Форд Ситі, Па.	171
2.	Б. Зорич	432	Торонто, Онт.	107
3.	І. Одежинський	153	Филаделфія, Па.	88
4.	В. Цимбала	471	Монтреал, Кв.	80
5.	Т. Шпікула	221	Шикаґо, Ілл.	63
6.	д-р А. Слюсарчук	174	Дітройт, Міш.	51
6.	П. Котельницький	189	Филаделфія, Па.	51
8.	А. Стецик	240	Клівленд, Огайо	30

Постійні організатори:

1.	І. Скочиляс	Филаделфія, Па	186
2.	М. Дербуш	Міннеаполіс, Мінн.	127
3	М. Ткачук	Шикаґо, Ілл.	112
4.	В. Коссар	Вінніпеґ, Ман.	78
5.	В. Запаранюк	Ютика, Н.Й.	43
6.	С. Левицький	Торонто, Онт.	27

Жінки-чемпіони кампанії:

1.	Олена Олек-Олексик	22	Шикаґо, Ілл.	20
2.	Квітка Стецюк	25	Джерзі Ситі, Н. Дж.	14
3.	Софія Брезіцька	414	Ню Гейвен, Конн.	13
4.	Олена Штогрин	397	Филаделфія, Па.	12

Серед першунів з-поміж відділових організаторів на чолове місце вийшов секретар 194 Відділу з Ню Йорку В. Никифорук, з поважним числом членів 85. Мабуть, змагання цього Відділу зі славним Дністром, 361 Відділом, допомогли йому і його секретареві вперше у своїй 42-річній історії висунутися на саме чоло УНСоюзу. Дуже почесне місце за В. Никифоруком зайняли давні змагуни М. Семків з Шикаґо і В. Колодій з Трой, та донедавна ще мало знані нові відділові секретарі, І. Пиндус зі Сиракюз та інж. Д. Геча з Плейнфілд, Ню Джерзі.

Між спеціяльними організаторами першими є М. Турко, а між постійними—мґр. І. Скочиляс. Порівняння числа членів, яких здобули постійні організатори в 1960 році та рік раніше, показує, що в звітовому році вони приєднали дуже мало членів, що й вирішило остаточний вислід наших організаційних заходів у минулому році. Це водночас підкреслює величезну вагу постійних організаторів у рості УНСоюзу. Придбання більшого числа постійних, здібних та працьовитих організаторів і утворення для них відповідних умов праці — одна з найважливіших передумов дальшого зросту членства нашої організації.

Окрема таблиця показує число членів придбаних у 1960 році усіми 3-ма родами організаторів, та порівнює їх з числами з 1959 року. Поміж жінками-чемпіонками бачимо 4 відомі прізвища пань: О. Олексин, К. Стецюк, С. Брезіцької та гол. радної О. Штогрин, але також їхні здобутки в 1959 році були менші, як рік раніше.

ОРГАНІЗАТОРИ-ЧЕМПІОНИ
які забезпечили нових членів на суму більшу, як 100,000 дол. впродовж одного 1960 року

Ч.П.	Організатор	Сума забезп. нових членів:
1.	Іван СКОЧИЛЯС	$177,000
2.	Богдан ЗОРИЧ	$166,500
3.	Михайло ТУРКО	$144,500
4.	Іван ОДЕЖИНСЬКИЙ	$125,000
5.	Микола ДЕРБУШ	$114,500
6.	Володимир КОССАР	$111,500

Окрема таблиця показує суму забезпечення, яку наші організатори осягнули в році. Іван Скочиляс переміг в цьому році довголітнього переможця гол. радного Б. Зорича. Цю нову оцінку діяльности наших організаторів, а саме загальну суму, на яку вони забезпечили приєднаних членів, вводимо навмисне для того, щоб підкреслити вагу для нашої організації не тільки в ділянці приєднування якнайбульшого числа членів, але також у забезпечуванні нових членів на можливо високі суми. Нашим новим, можна сказати модерним, завданням є переконати українське громадянство, що не менш важливим від забезпечення є відповідно високе забезпечення.

Минулого року ми здобули 3.567 членів. У порівнянні з попереднім роком це число куди менше. Зате воно більше від числа приєднаних членів у таких багатих на нових земляків, які прибували з України в роках, як 1954, 1955 і 1956, що слідно з нижче поміщеної таблиці. Як в тих роках, і в минулому році ми могли мати значну надвишку членів, якщо б не на багато в минулому році збільшені втрати членів.

РІСТ УНСОЮЗУ ЗА ОСТАННЄ ДЕСЯТИРІЧЧЯ

Рік	Число нових членів:	Приріст або убуток:
1951	7,313	4,270
1952	5,738	2,704
1953	4,682	1,727
1954	3,426	252
1955	3,490	530
1956	3,343	179
1957	4,430	1,256
1958	3,727	299
1959	4,998	1,423
1960	3,567	-317
Разом:	44,714	12,323

Стан з 1 січня 1951 р.:	61,520
Приріст за десять років:	12,323
Стан з 31 грудня 1960 року:	73,843

Загальний стан і аналіза членства.

Вгорі були подані таблиці, які з'ясовували загальний стан членства з кінцем 1960 року, та рух членства, тобто прибутки й убутки в звітовому році. Внизу будуть подані таблиці, які аналізують стан союзового членства з кінцем звітового періоду. Перша таблиця говорить про нових членів, здобутих в останніх 8 роках, та суми їх забезпечення, а зокрема подає пересічну суму забезпечення нових грамот, виданих у даних роках. Друга таблиця показує загал членів та їх суми забезпечення по рокам.

НОВІ ЧЛЕНИ ТА ЇХ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПО РОКАМ

Рік	Число нових членів:	Їх сума забез.	Пересічна сума
1953	4,682	$3,235,929	$691
1954	3,426	$2,491,299	$727
1955	3,490	$2,783,500	$797
1956	3,343	$2,614,500	$782
1957	4,430	$3,547,000	$800
1958	3,727	$3,306,000	$887
1959	4,998	$4,505,500	$901
1960	3,567	$3,522,000	$987

ЗАГАЛ ЧЛЕНІВ ТА ЇХ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПО РОКАМ

Рік	Число членів	Їх сума забезпеч.	Пересічна сума забезп
1953	73,221	$48,069,733	$684
1954	70,473	48,600,387	689
1955	71,003	49,580,309	698
1956	71,182	50,356,954	707
1957	72,438	51,830,257	715
1958	72,737	52,793,753	725
1959	74,160	54,749,205	738
1960	73,843	55,446,896	751*

* Тому, що в 73,843 було 2,696 додаткових грамот (подвійних грамот тих самих членів), справжня пересічна сума забезпечення в 1960 році виносить $779.32.

Найціннішою мовою цих таблиць є постійний зріст пересічної суми забезпечення грамот. З року на рік ця сума підноситься, і з великою приємністю стверджуємо, що за останній рік вона збільшилася на $86. В новому році пересічна сума забезпечення нововиданих грамот перейде $1,000. Коли зважити, що ще так недавно найпопулярнішою грамотою УНСоюзу були п'ятсотдоларові грамоти, і що сьогодні є ще деякі братські забезпеченеві установи, які забезпечують членів $250-доляровими грамотами, то ця сума є доказом щораз більшої зрілости української громади під господарським оглядом. Незалежно від скорого росту суми забезпечення нових грамот, пересічна сума забезпечення всіх грамот, виданих УНСоюзом, також збільшується, але значно повільніше. Маючи 74,000 активних членів, не так то легко змінити висоту пересічної суми забезпечення всіх членів, тобто приєднаних не тільки в звітовому році. В попередньому році ця сума піднеслася на $13, а в останньому році вона піднеслася на таку саму суму і досягла $751. Тому, що 2,696 членів мають більше грамот УНСоюзу, справжня пересічна сума забезпечення члена досягла з кінцем 1960 року кругло $780. Рік раніше ця сума виносила $746.

Щоб пізнати загальний стан членів УНСоюзу і щоб могти передбачати та плянувати майбутні зміни, корисним є познайомитися із поділом членів на відділи, департаменти, яких в УНСоюзу є два: молодечий і для дорослих та на кляси забезпечення і висоту забезпечення. Нижче подані таблиці дають ці інформації:

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ЧИСЛА ЧЛЕНІВ ТА ЇХ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
(Стан з 31-го грудня 1960 року)

Активні члени молодечого відділу	24,851	$16,912,692
Активні члени відділу дорослих	48,992	38,534,204
Неактивні члени, які сплатили вкладки	3,694	2,540,333
Неактивні члени на безплатному продовженні забезпечення	2,063	1,338,262
Разом	79,600	$59,325,491

З того числа реасекуровано 297 членів на		$ 386,694
Плюс подвійне забезпечення для цих самих членів на		351,500
Разом реасекурованих	297 членів на	$ 738,194

ДОДАТКОВІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Подвійне забезпечення на випадок смерти внаслідок нещасливого випадку:

Активні члени	15,905	$13,410,000
Неактивні члени виплаченої кляси Р	64	52,000
Разом	15,969	$13,462,500
Члени молодечого відділу із забезпеченням платника	2,775	$ 2,321,000

З поданих таблиць довідуємося, що УНСоюз мав з кінцем 1960 року разом 79,600 членів, з того числа 73,843 активних членів, тобто таких, які платять вкладки і користають з усіх членських прав, та 5,757 неактивних членів, які сплатили свої вкладки або, переставши їх передчасно платити, були перенесені на продовжене тимчасове забезпечення.

Порівнюючи ці числа з числом минулого року, бачимо, що, оскільки йде про число активних членів, в минулому році воно зменшилося на 317 членів якщо ж іде про загальне число всіх членів УНСоюзу, то воно, порівнюючи з 1960 роком, зросло на 401 члена.

З половини 1958 року УНСоюз реасекурує деяких членів. Минулого року переведено реасекурацію 196 членів, в звітовому році додатково реасекуровано 101 члена, так що разом переведено реасекурацію 297 членів на суму $738,194.

Майже 16,000 членів є забезпечені подвійно на випадок смерти внаслідок нещасливого випадку. Можна дивуватися нашому громадянству, що воно більше не користає з цього дешевого, дуже корисного забезпечення.

Ідучи за клясами забезпечення всього членства УНСоюзу, раніше була мова про забезпечення тільки нових членів, придбаних у 1960 році. Нижче поміщені таблиці говорять про кляси загалу членства УНСоюзу виявляється, що дальше серед старших членів найбільше поширеним є забезпечення на все життя, хоч і не в такій мірі, як у загальному американському світі, а серед молоді найбільше поширеною клясою є кляса Е 20, тобто вивінувальне забезпечення, платне по 20 роках забезпечення.

В дальшому подані таблиці, які показують розподіл загалу членів та Відділів, у яких вони гуртуються, по стейтам та провінціям, округам і більшим містам, де гуртується Союзове життя.

ЗАГАЛ ЧЛЕНІВ ПО КЛЯСАМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
(Стан з 31-го грудня 1960 року)

Молодечий Відділ:

Кляса	Число членів	Їх сума забезпечення
I	2,214	$1,333,000
II (P-70)	417	150,942
III (E-16)	445	44,500
P-20	8,387	6,024,500
E-20	9,419	6,234,750
E-18	3,821	3,007,000
P-65	72	56,000
E-65	76	62,000
Разом	24,851	$16,912,692

Дорослі:

W & T	19,921	$15,492,454
O (P-70)	543	391,000
P-20	15,734	12,369,000
E-20	11,143	8,411,750
P-65	625	581,500
E-65	859	968,000
DP	170	320,500
Разом	48,992	$38,534,204
Разом молоді і дорослих	73,843	$55,446,896

ПЕРЕДОВІ ЗМАГУНИ КАМПАНІЇ ЗА РІСТ УНС В 1960 РОЦІ

Відділові Організатори

В. Никифорук, Ню Йорк, 85 — М. Семків, Шикаґо, 51 — В. Колодій, Трой, 50 — інж. Д. Геча, Плейнфілд, 44 — д-р Вишиваний, Ню Йорк, 40 — Крушельницький — Дітройт, 36 — В. Гавриляк, Рочестер, 34

П. Головачук, Пассейк, 33 — І. Петрунцьо, Майнерсвил, 33 — П. Федик, Дітройт, 28 — Зазворський, Алентавн, 25 — І. Будняк, Перт Амбой, 25 — В. Гасій, Ню Йорк, 25 — С. Іваницький*, Ембридж, 25

Спеціяльні Організатори

М. Турко, Форд Ситі, 171 — Б. Зорич, Торонто, 107 — Одежинський, Филаделфія, 88 — В. Цимбала, Монтреал, 80 — Т. Шпікула, Шикаґо, 63 — д-р Слюсарчук, Дітройт, 51 — Котельницький, Филаделфія, 51

Постійні Організатори

мґр. Скочиляс, 186 — М. Дербуш, 127 — М. Ткачук, 112 — інж. В. Коссар, 78 — В. Запаранюк, 43 — А. Стецяк, 30 — С. Левицький, 27

Жінки Організатори

О. Олек, Шикаґо, 20 — К. Стецюк, Джерзі Ситі, 14 — С. Брезіцька, Ню Гейвен, 13 — О. Штогрин, Филаделфія, 12

*) Між знимками відділових організаторів бракує знимки п. І. Пиндуса зі Сиракюз, який здобув 45 членів.

ЗАГАЛ ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ ПО СТЕЙТАМ І ПРОВІНЦІЯМ
(Стан з 31-го грудня 1960 року)

П.Ч.	Стейт, пров.	Число членів	Їх сума забез.	Число Відд.
1.	Pennsylvania	16,017	$12,147,907	147
2.	New York	15,418	11,146,858	80
3.	Illinois	8,589	5,449,482	31
4.	New Jersey	8,195	6,198,966	58
5.	Ohio	6,088	4,683,967	28
6.	Ontario, Can.	4,632	3,851,050	28
7.	Michigan	3,561	2,798,876	11
8.	Connecticut	2,954	2,117,413	20
9.	Massachusetts	1,310	856,434	11
10.	Quebec, Can.	1,171	948,500	8
11.	Minnesota	830	684,717	4
12.	Rhode Island	807	618,226	7
13.	Maryland	804	603,866	7
14.	Missouri	468	339,699	5
15.	Manitoba, Can.	350	327,500	3
16.	Indiana	350	256,000	5
17.	Nebraska	329	222,000	3
18.	Delaware	253	187,490	2
19.	California	242	171,750	2
20.	Alberta, Can.	219	254,000	3
21.	W. Virginia	190	125,695	3
22.	Wisconsin	169	119,500	2
23.	Br. Columbia, Can.	141	135,500	2
24.	Kansas	136	98,850	2
25.	New Hampshire	120	100,750	1
26.	District of Columbia	116	82,000	1
27.	Saskatchewan, Can.	113	111,500	4
28.	Colorado	100	77,000	1
29.	Florida	79	52,050	1
30.	North Dakota	25	13,250	1
31.	Arizona	24	15,500	1
32.	Washington	19	11,000	1
33.	Oregon	19	9,100	1
34.	Wyoming	5	3,500	1
	Разом:	73,843	$55,446,896	485

ЗАГАЛЬНЕ ЧИСЛО ЧЛЕНІВ ТА ВІДДІЛІВ ПО МІСТАМ

Ч.П.	Місто	число членів	Ч. відділів
1.	Chicago, Ill.	7,617	18
2.	New York, N.Y.	6,033	25
3.	Philadelphia, Pa.	3,938	16
4.	Cleveland, Ohio	3,418	11
5.	Rochester, N.Y.	2,508	9
6.	Toronto, Ont.	2,309	7
7.	Detroit, Mich.	2,082	6
8.	Newark, N.J.	1,730	9
9.	Jersey City, N.J.	1,565	9
10.	Youngstown, Ohio	1,096	4
11.	Buffalo, N.Y.	1,086	3
12.	Montreal, Que.	1,013	5
13.	Chester, Pa.	943	4
14.	Elizabeth, N.J.	814	5
15.	Perth Amboy	788	3
16.	Ambridge, Pa.	782	3
17.	Boston, Mass.	720	3
18.	Syracuse, N.Y.	718	2
19.	Hartford, Conn.	671	2
20.	Minneapolis, Minn.	671	2
21.	Ford City, Pa.	648	1
22.	New Haven, Conn.	619	2
23.	Pittsburgh, Pa.	558	4
24.	Allentown, Pa.	555	2
25.	Passaic, N.J.	523	2
26.	Auburn, N.Y.	482	3
27.	Bayonne, N.J.	467	3
28.	Utica, N.Y.	459	2
29.	Baltimore, Md.	434	3
30.	Bridgeport, Conn.	416	1
31.	Scranton, Pa.	397	7
32.	Trenton, N.J.	392	2
33.	Akron, Ohio	388	2
34.	Troy, N.Y.	384	1
35.	Wilkes Barre, Pa.	372	4
36.	Woonsocket, R. I.	366	2
37.	Curtis Bay, Md.	360	3
38.	Olyphant, Pa.	352	5
39.	Yonkers, N.Y.	345	1
40.	Winnipeg, Man	334	2
41.	Amsterdam, N.Y.	330	1
42.	Aliquippa, Pa.	329	1
43.	Fort William, Ont.	321	1
44.	Carnegie, Pa.	312	5
45.	Windsor, Ont.	303	1

ЗАГАЛЬНЕ ЧИСЛО ЧЛЕНІВ ТА ВІДДІЛІВ ПООДИНОКИХ ОКРУГ
(Стан з 31-го грудня 1960 року)

Ч.П.	Осідок Округи	Число членів	Число Відділів
1	Chicago, Ill.	8,252	28
2	New York	7,457	37
3	Philadelphia Pa.	6,684	35
4	Cleveland, Ohio	4,113	16
5	Toronto, Ont.	3,831	20
6	Pittsburgh, Pa.	3,237	32
7	Rochester, N.Y.	2,996	13
8	Detroit, Mich.	2,978	16
9	New Haven, Conn.	2,952	20
10	Newark, N.J.	2,847	18
11	Jersey City, N.J.	2,032	12
12	Utica, N.Y.	1,714	9
13	Youngstown, Ohio	1,678	10
14	Perth Amboy, N.J.	1,641	15
15	Minneapolis, Minn.	1,533	11
16	Buffalo, N.Y.	1,511	10
17	Allentown, Pa.	1,476	13
18	Frackville, Pa.	1,469	23
19	Troy, N.Y.	1,466	8
20	Montreal, Que.	1,194	9
21	Scranton, Pa.	986	22
22	Ford City, Pa.	954	5
23	Passaic, N.J.	943	7
24	Baltimore, Md.	920	8
25	Boston, Mass.	895	5
26	Wilkes Barre, Pa.	891	10
27	Woonsocket, R.I.	849	9
28	St. Louis, Mo.	552	8
29	Winnipeg, Man	381	4
30	Ludlow, Mass.	354	5
		68,786	438
	Необ'єднані в Округах	5,057	47
	Зеіх разом:	73,8	485

Під оглядом числа членів та суми забезпечення і числа Відділів, на першому місці стоїть все ще Пенсилвенія, хоч її з кожним роком доганяє Ню Йорк. УНСоюз діє далі в 27 стейтах, дистрикті Колумбія і 6 провінціях Канади. Відділи розміщені в 30 округах, але є певне число Відділів 47, які не об'єднані в ніяких округах. Усіх Відділів з кінцем 1960 року було 485, тобто на один більше, як рік раніше. По містах більше число членів знаходиться в Шикаґо і в Ню Йорку, куди менше в Филаделфії, Клівленді і в інших містах. Найчисленніша округа є Шикаґо, а за нею йдуть Ню Йорк, Филаделфія і інші. Відносно більших скупчень Союзового членства можемо ствердити, що є 45 місцевостей, кожна з яких має подан 300 членів УНСоюзу.

(Продовження в наступному числі)

ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „СВОБОДИ" !

Праця метрополітального Комітету Будови Пам'ятника Шевченкові

23-го червня відбулося в Українському Народному Домі в Ню Йорку засідання представників Комітету Будови Пам'ятника Шевченкові цілої метрополітальної округи Ню Йорку під проводом його голови д-ра Івана Козака. Голова привітав 15 представників організацій та заподав звіт із діяльности комітету від 25-го лютого 1961 р. Збори й голова вітали представника Центрального комітету б. прем'єра Карпатської України Юліяна Ревая, що часто приходив на збори в Ню Йорку. До пророблeної роботи слід зачислити підготовну працю для виготовлення адресаря українців великого Ню Йорку, повідомлення про заснування комітету в пресі, заклик про складення пожертв до українського громадянства в пресі та оголошення списків жертводавців у „Свободі".

Радіо оо. Василіян подало два заклики про складання пожертв. Голова Комітету виголосив заклик через радіопрограму п. Мариновича. На бенкеті філії УККА в Ню Йорку з нагоди Конґресу вільної науки в Народному Домі голова та секретар Данкевич збирали пожертви на пам'ятник. Під церквами також збирали на ту ціль, і містоголова д-р Галій під православною Катедрою св. Володимира в Ню Йорку зібрав $625, а старий наш піонер М. Євуш під православною церквою св. Володимира при 14-ій вулиці зібрав понад 100 дол.

Крім того більші суми на фонд будови пом'ятника Шевченкові у Вашинґтоні зібрали: М. Данкевич $440, Л. Барицький $265, К. Василик $250, М. Кизима $240, Ст. Салик $175, д-р В. Палідвор $90. Голова Комітету д-р І. Козак та заступниця голови пані Катря Пелешок обійшли наших купців і промисловців, у висліді чого пп. Куровицький і Бачинський жертвували на пам'ятник суму $500. Комітет замовив механічні олівці з образом Шевченка, які за старанням фінанс. референта п. Т. Шевчука є вже в розпродажі в українських крамницях і книгарнях. У збіркову акцію, на заклик Комітету включилися також наступні організації, які поруч пожертв, зложених зі своїх кас, зібрали нище наведені суми поміж своїми членами, а зокрема: Відділ „Самопомочі" $701, Сестрицтво ім. княгині Ольги при Православній Святотроїцькій церкві УАПЦ при Брум Стріт $518.50, осередок Спілки Української Молоді ім. генер.-хор. Тараса Чупринки $250, Пластовий курінь „Лісові Чорти" $175, Комітет Об'єднаних Американсько - Українських Організацій м. Ню Йорку $127, 204 Відділ УНСоюзу $105, Академічне Товариство „Зарево" $80, Товариство „Золота Липа" $75, Головна Управа Організації Оборони Чотирьох Свобід України $60, Пластовий курінь „Чета Крилатих" $50. Збіркова акція принесла по день згаданого засідання суму $7,673.70. Крім того поодинокі організації та особи задеклярували суму $1,050, яка разом із зібраною вже сумою становить $8,723.70, тобто одну третину квоти, встановленої для дільниць Мангеттену і Бронксу.

Голова порушив ще справу видатків комітету, бо хоч вони мінімальні, то однак виносять кілька долярів, а згідно із указівками Центрального Комітету із пожертв не вільно ані цента уживати на адміністрацію місцевого комітету. Всі приявні висловилися за зміною цієї постанови. Всі зібрані гроші мусять бути відпроваджені до Централі. Голова Об'єднаного Комітету д-р Василь Вишиваний погодився фінансово помогти комітетові будови пам'ятника Шевченкові у Ню Йорку, що всі оваційно приняли до відома із вдоволенням. Після інформації представника центрального комітету Ю. Ревай, відбулась широка дискусія, в наслідок якої згідно з пляном Комітету постановлено скликати восени велике громадське віче в справі дальшої збірки фондів на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. Пан Ревай подякував представникам за їх щире ставлення до тої пресвітлої справи Американської України та заповів, що Централя в коротці розпише конкурс на проєкт пам'ятника Шевченкові. Звернули увагу на значення поштової марки Шевченка, якої за всяку ціну треба домагатися від генерального постмайстра ЗДА. На закінчення голова д-р Іван Козак подякував представникові централі, Об'єднаному Комітетові та делеґатам за участь та побажав гарного відпочинку й допобачення по вакаціях.

На закінчення слід зазначити, що маючи вже досвід з Канади, де в липні ц. р. вже поставлено пам'ятник Шевченкові у Вінніпеґу, Ню Йорк мусить докласти всіх зусиль що б в короткці розгорнути жваву кампанію збірки тих конечних фондів.

Д-р Ол. Соколишин, заступник голови Комітету Будови Пам'ятника Шевченкові.

Степан Куропась

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

З'їзд „Обнови" мав у нас масовий характер. Було лише 23 делеґати з трьох осередків Америки, але зате було багато гостей. Зокрема на бенкеті у „Віла Веніс" виявила себе українська молодь, яка заповнила залі цього першорядного ресторану в гарному передмісті Дісплейнс. Душа раділа, що є в нас так багато дорослих і підростаючих хлопців і дівчат, що вміють не лише (завдяки родичам) добре вбратися, але вміють добре поводитись і про розумні речі говорити. Розуміється, що першою моєю думкою було: Кілько з них є членами УНСоюзу? Грішна ця думка, бо час йде скоро, і молодь мусить бути до праці готова. 12 священиків взяло участь у бенкеті разом з митрополитом Германюком. Я попав до стола, де сиділи журналісти і науковці д-р Ю. Фединський, д-р Маркусь з родиною, і видавець Микола Денисюк з тещою. Звичайно, що темою нашої балачки під час вечері був УНСоюз і „Свобода". Новим президентом „Обнови" є Іриней Ісаїв.

Нові науковці пішли в американський світ. Є ними М. Семчишин, що став викладати на стейтовому коледжу в Шикаґо. Його предметом є славістика і европейська історія. Маґістер Семчишин є одиноким неамериканцем, що колись вчив в школах Польщі, Сов. України, Австрії і Англії. Останні 2 роки спеціялізувався на окремих курсах в Еванстоні. Вчити до Колорадо відійшла з Шикаго д-р Овчаренко - Пшепюрська.

Під знаком Т. Шевченка відбуваються в нас великі і малі імпрези. Нераз аж жаль, що малі, незначні імпрези, що нічого про Шевченка не кажуть і нічого для Шевченка не роблять, причіпляють собі марку Т. Шевченка. — Але є і відрадні явища. До таких належить імпреза православної громади району Келумет в Гемонд, Індіяна в неділю 17 вересня. Участь в імпрезі взяв теж митрополит Теодорович в сослуженні місцевих священиків. В районі, в якому мало українців, така імпреза, що вшанувала Шевченка, потрібна, бо молоде покоління мусить щось знати про край свого походження. А що воно нічого з англомовної літератури про Україну не читає, то школа українознавства і такі імпрези є одиноким для них рятунком.

Велика заля дому св. Михайла була повна, а вона велика, аж завелика, на Гемонд, вона більша в двоє від УНДому в Ню Йорку.

На імпрезі стрінув я предсідника Окружного Комітету району п. Соляна. Я відразу заговорив з ним про Союз, і він виправдувався, що скликав два рази окружні збори і приншов лише п. Миленький з 335-го Відділу. Стрінув теж секр. 107-го Відділу Матейчука, який нарікав на конкуренцію.

А конкуренція є всюди. Зате треба **відваги** і не мати страху, бо наука психології каже, що страх вбиває людину скорше ніж ворог. Праці в районі не бракує. Сталеварні працюють повною парою. Є сталеварень в дистрикті Келумет дуже багато. Вони є в Келумет Сити, Ґері, Гемонд і в менших містах над озером Мишиґен. Йде боротьба тепер в Конґресі у Вашинґтоні за те, щоб т. зв. Сенд Дунс на побережжі Індіяни забрати для потреб сталеварень і їхньої розбудови. Вигідні водні шляхи до сталеварень і дешевий транспорт будують дистрикт Келумет як перший і найбільший в Америці. Щоб образово представити собі виробничий потенціял дистрикту, **треба** запізнатись зі слідуючим: сирівці і руда приходить до сталеварень водними шляхами переважно з північного заходу. Через „шлюзи" в Сейнт Стю Мері на північному чіпку стейту Мишиґен переходить річно більше тонажу чим через Суез і Панаму разом взяті. *Дистрикт має будучність*, а з нею і УНСоюз в ньому. Шкода, що там так мало українців, зокрема союзовців. Відділи 100, 107 і 452 нараховують всього 300 членів, а на імпрезі, про яку пишу, було приблизно 600 людей місцевих. Отже є в районі 1,000 українців і лише 300 в УНСоюзі. Треба місцевим українцям вбивати в голову, що щоб бути українцем, треба конче бути членом УНСоюзу.

Петро Атаманюк з Арґентини, представник фірми „Фам" і „Літал", відвідав нашу громаду. Він приїхав до Злучених Держав і Канади, щоб нав'язати торговельні зв'язки з продуцентами бляхи. Згадані арґентинські фірми виробляють з бляхи „баньки", мають на них збут і роблять добрий поступ. Минулого року виплатили 30% дивіденди, в ЗДА, нечуване. Спілки мають один мільйон акційного капіталу, а одна акція коштує 100 пезів або $1.25. Для дальшої розбудови спілок треба дальших акцій і арґентинський гість дістає їх в Америці і Канаді та створює тут комітети для цієї справи.

До великої кількости лікарів нашої громади прибувають нові: з Австралії, Венесуелі і Арґентини, бо з Німеччини вже перестали приїздити. Новими лікарями серед нас є д-р Фаріон з Мостиськ і д-р Сасек з Дрогобича. Українські лікарі в Шикаго добре заробляють, а їх пані ведуть перед в товариських імпрезах громади. Є вони репрезентативною елітою для мас і таких треба, як доказ, що українська нація є зріла до самостійности, має не лише добрих вояків, але й професіоналістів. Має теж патріотичну українську масу. Не бракує нам нічого, крім добрих політиків, яких ми ще не вспіли виховати.

Подружжя Львовських з Франції є клясичним прикладом — протилежним до думання американських українців. Знаю людей, що заробили в Америці гроші, або дістали емеритуру і виїхали жити до Европи. Там дешевше жити. А ті з грішми купили фільварки і є панами - поміщиками, яких місцеві люди поважають, вибирають навіть до урядів. А в Америці вони хоч освіту мали, замітали. Отже є різниця між Европою, але що зробити, такий є американський спосіб життя. Родина Львовських думає інакше. Вони доробилися у Франції. Він працював в автомобільній індустрії Рінолда, вона вела підприємство для чищення. Його пенсія на американські гроші 84 дол. місячно.

Чому ви робите якраз навпаки, — питався я їх.

— Хочемо спокійно жити і не думати за війну, яка прийде. По тяжкій праці у Франції, де ми перебули 37 літ, нам належиться не лише тілесний, але духовий спочинок. Купимо якийсь бизнес, де треба буде 3—5 місяців працювати, а решту відпочивати.

Вони шукають за таким. Були вже на Флориді, в Каліфорнії, Шикаго, Дітройті. Їдуть до Гемилтону, де перебудуть 4 тижні, а зимувати будуть в Лейк Джордж. Так розказували нам під час стрічі, яку мої односельчани союзовці, Михайло і Василь Гавдьо, влаштували у своїй гостинній хаті. До речі пані Львовська походить з нашого села Селиска б. Перемишля. Пані Львовська була вже два рази в Польщі та розказувала про тамошні гаразди. Я певний, що вона собі дасть раду в Америці зі своїми грішми, енерґією, підприємчивістю, відвагою і знанням бизнесу.

Союзовець з Шебоґен, Висконсин, у своєму листі до мене нарікає, що УНСоюз не дбає за район міста Мілвокі. Там є досить українців, є дві церкви. На жаль Союзовий організатор під час побуту в Мілвокі знайшов лише одну церкву. Він радить скликати там віче, бо від заснування 103-го Відділу в 1917 році, він все інтересувався Союзом і знає, що там УНСоюз може дістати кілька сот членів. З різних міркувань імени цього союзовця не виявляємо, але Союзовий організатор Микола Ткачук вже працює в тому напрямі.

ПРОФ. СТЕПАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лою енерґією знайомився із біжучими славістичними студіями, реаґуючи на них зі становища ученого і українця. З багатьох проблем заторкнемо ще пов'язання справ мови сербської з українською. Про це в р. 1913 в „Записках НТШ" появилася студія проф. Ф. Корша „Дещо про вийстя української народности". Спорідненість української мови з сербською піддержував С. Стоцький, але покищо про цю справу тихо і ніхто її не дискутує. К. Кисілевський теж не зайняв становища в цій справі.

При цій нагоді варто згадати Пейперс-доповідь з р. 1959, вид. НТШ . Д-р Л. Луців дав у цій книжечці коротенький перегляд життя академіка Степана Смаль - Стоцького. В цьому виданні є ще статтья Мих. Возняка „Степан Смаль-Стоцький і Франко" (передрук з 1938 р.). Возняк кинув жмут світла на обох визначних українців. Є тут також справа габілітації І. Франка, та подробиць цього ані Возняк, ані ми не знаємо і тому того не можемо дискутувати. Жаль, що не можна було помогти І. Франкові і в такий спосіб помогти українській справі, бо І. Франко в ділянці історії української літератури і критики міг дати знамениті речі.

Степан Стоцький писав у „Ділі" (ч. 144, 145 з 1913 р.), що талант Франка — переважно публіцистичний, із застереженням, як цей вислів розумів сам Франко. Навіть і без цього застереження скажемо, що Франко був знаменитим публіцистом. Але істота Франка була глибша. І на це все вже вказав сам академік Степан Смаль - Стоцький, пишучи, що „найважнішою, найпильнішою справою уважав Франко моральну обнову народу" — він фанатик моралі в думках і діяльности, фанатик праці. Ми тієї думки, що С.-Стоцький заторкнув тут істоту Франка, і підкреслив це він чи не один з перших.

65-ЛІТНІ! Ви все ще можете забезпечитися в УНСоюзі. Не зволікайте надробіть утрачений час!

Відзначення 75-річчя д-ра М. І. Мандрики

Вінніпеґ, Манітоба. 29-го вересня відбулося в приміщенні УВАН у Народному Домі в Вінніпеґу святкове зібрання УВАН для відзначення 75-річчя з дня народження д-ра М. І. Мандрики, віце-президента УВАН у Канаді. Зібрання відкрив коротким словом проф. Яр. Рудницький, вітаючи ювілянта з його досягненнями на науковому й літературному полі й бажаючи йому ще багатьох творчих літ життя. Після цього складали йому побажання члени УВАН, а теж відчитано деякі новіші твори д-ра Мандрики. Наприкінці взяв слово ювілянт і, дякуючи на вияви признання за працю, поділився з приявними своїми спостереженнями в ділянці українського друкованого слова в діяспорі, та українського культурно - наукового життя взагалі.

Д-р Мандрика є віце - президентом УВАН у Канаді від 1954 р. Він є теж редактором серій УВАН „Література" й „Українські вчені". До Канади приїхав у 1928 року й поселився в Вінніпеґу. Літературну працю почав у 1900 році. В часі української Держави був послом до Української Центральної Ради й послом до Всеросійських Конституційних Зборів. Був одним із організаторів української влади, уповноваженим Червоного Хреста, головою народної, земельної і продовольчої управ і т. п. Працював коло 15 років в ділянці кооперації в Україні, був членом дирекції київського Кооперативного Банку, керівником культурних відділів кооперативних союзів, опікуном будівлі шкіл, суддею й т. п. Був радним українських дипломатичних місій на Кубані й у Туреччині, консульським заступником в Грузії та дипломатичним посланцем кубанського уряду в Японії й на Далекому Сході. На еміґрації в Празі він був секретарем Інституту Соціології. Від 1917 р. був одружений з Ганною з козацького роду Боровицьких, з якою перебув еміґрацію й поселився в Канаді (померла в 1957 р.). Після її смерти д-р Мандрика всеціло присвятився науковій і літературній праці. Крім наукових видань він випустив кілька томів поезій, а останньо велику збірку „Симфонія віків" (стор. 215, Вінніпеґ 1961 р.). Д-р Мандрика готує тепер до друку більшу працю про українсько - канадійську літературу, частину якої прочитано на Міжнародному Конґресі Порівняльної Літератури в Утрехті в серпні ц. р.

В. Г. С-р

Виставка Шевченкового малярства у Филаделфії

Филаделфія. — Виставку відкрито у рямках Шевченківського року, у виставових залях Мистецької Студії, в суботу 7 жовтня ц. р. заходом филаделфійського Осередку НТШ, Української Мистецької Студії та Студентської Громади.

Виставлено 160 репродукцій Шевченкових малярських і графічних творів. З того 60 походить з приватних зборів проф. Д. Горняткевича з Ньюарку (м. і. репродукції зі славного альбому Мате), других кількадесять з приватних зборів проф. Петра Меґика (в тому рідка і дуже замітна репродукція портрету Шевченка, роботи маляря Карла Шрейцнера), решта з архіву филаделфійської Української Мистецької Студії.

Виставку відкрив голова филаделфійського Осередка НТШ, д-р Данило Богачевський, після якого проф. Дам'ян Горняткевич коротко насвітлив малярську творчість Шевченка та історію і мистецьку вартість показаних тут репродукцій.

На відкриття з'явилося, як звичайно, кількадесять осіб з мистецької і товариської филаделфійської української громади. Виставка тривала до 15 жовтня. Після неї буде відкрита 21 жовтня, перша індивідуальна виставка праць акад. маляря Степана Рожка з Филаделфії. За нею послідує виставка найновіших праць акад. маляря Миколи Бутовича з Ню Йорку.

До тих, що дорожать нашим славним минулим

Всі народи зберігають своє минуле — історію на те, щоб грядучі покоління знали й шанували її. Наша історія багата на світлі події! Одною з найкращих сторінок історії нашого національного відродження були руханково - протипожежні товариства „Січі", в яких гуртувалися тисячі нашої селянської молоді!

Комітет в Едмонтоні зібрав понад 50 присланих січових спогадів, шість витягів з загальних спогадів, які торкаються „Січей", статті на січові теми, вірші січового змісту, найважніші січові пісні з нотами до них, понад 60 оригінальних січових знимок і хоче видати Пропам'ятну Книгу „Січей". Спогади говорять не тільки про „Січі" в Галичині і на Буковині, але також про їх вплив на наших братів за Збручем і за Карпатами!

Одначе — без заздалегідь запевненого видавничого фонду, ця історичної ваги, книга не вийде, бо дотепер зібраної суми на це не вистачає, а друкувати книгу на кредит комітет не хоче. Пригадую, що книга „Буковина" появилася тільки тому, що наші буковинські земляки наперед зібрали видавничий фонд! Значить — довіряли своєму видавничому комітетові! Отже й комітет в Едмонтоні надіється, що В. Ш. Громадяни створять видавничий фонд, посилаючи передплату $10 — чи й менші пожертви, на адресу:

P. Paush, 11023 — 133 St.,
Edmonton, Alberta, Canada.

Прізвища всіх передплатників і жерттодавців будуть поміщені в книзі „Січей".

Всіх тих старших Громадян, з повітів Станиславів, Самбір й інших, які ще дотепер не прислали свого спогаду про „Січі", чи січової світлини, прошу це негайно зробити на адресу:

Knyha „Sitchey",
11450 — 78 Avenue,
Edmonton, Alberta, Canada.

Тома Коблей,
член Видавн. Комітету
Книги „Січей".

Айзенгавер в дні свого 71-річчя турбується організацією Республіканської партії

Ґеттисбурґ, Па. — Колишній президент Двайт Д. Айзенгавер 14-го жовтня відзначав 71-річчя від дня свого народження в свого сина підполковника Джана Айзенгавера. Його три внучки 12-річна Барбара Енн, 9-річна Сузанна Елейн і 4-річна Мері Джейн відограли п'єсу під режисурою 13-річного свого брата Дейвіда. Після виставки відбулося родинне прийняття з уродиновим тортом, що його пекла невістка Айзенгавера Барбара. Екс-президент дістав 1,163 листів у зв'язку з уродинами. Співробітник щоденника „Ню Йорк Таймс" Фелікс Белер написав статтю, в якій стверджує, що колишній Президент найбільше турбується тепер тим, щоб відновити давнішу силу Республіканської партії, а це можливе є тільки під знаком „відповідального поступового республіканізму". Айзенгавер думає, що треба б зліквідувати загальну думку про те, що республіканізм, — це те саме, що багатство і великий промисл. Одиц приятель Айзенгавера сказав, що „колишній Президент прийняв перемогу демократів минулого року, як власну особисту поразку". Айзенгавер заявив своєму приятелеві, що він остерігав вже демократичний уряд проти завеликих федеральних видатків. Айзенгавер критикував вже уряд Кеннеді за невдалу інвазію на Кубу та за висилку 1,500 вояків ЗДА до Берліну, бо з такого скріплення берлінської залоги може сміятися Хрущов. Айзенгавер потішається тим, що в 1960-му році на Нікcона голосували майже 34 мільйони виборців, і що 1964 року „те число ще збільшиться".

● **Урго Кекконен,** фінський президент, відвідує, як перший президент Финляндії Канаду, звідкіль прибуде до ЗДА. Іранський шах Різа Павелі відвідує з своєю дружиною Францію. Іранська королівська пара має великий сантимент до Парижу, бо там познайомились, коли іранський король випадково зустрів теперішню свою дружину, як студентку паризького університету, що була членом делеґації іранської колонії в Парижі, яка вітала його.

З НОВИХ ВИДАНЬ

The Saga of Ukraine—An Outline History. By Myron B. Kuropas. Vol. I. The Age of Royalty, Chicago, 1960; Vol. II, The Age of Heroism, Chicago, 1961. Published by MUN Enterprises.

Нарис історії України. Мирон Куропась, Шикаго, ч. I-II, 1961. Накладом МУН-у.

Потреба коротких нарисів історії для української молоді і для американської молоді, українського походження, зокрема для студіюючої молоді, відчувається в нас уже віддавна. Дотеперішні огляди історії України, перевидані в англійській мові Дмитра Дорошенка в перекладі Ганни Чикаленко (в Алберті 1939 р.), Михайла Грушевського „Історія України" у перерібці О. Федриксена, Вид. Єйл Університету в Ню Гейвен, 1941 р., Кляренса А. Меннінґа „Сторі оф Юкрейн", 1947 р. і врешті „Мала історія України" — І. К., Вид. „Свободи" (з 1924 р.), перевидане оо. Василіянами разом із рівнобіжним англійським перекладом у 1960 році були написані для загального читача. Очевидно, всі вони в свій час свою ролю виконали та доволі скоро зникли з книжкового обігу.

Сьогодні, як може ніколи перед тим, такі і загальні і спеціяльні компендії з історії України незвичайно актуальні і потрібні, не тільки для англомовного читача, але передусім для тієї частини української молоді Америки, яка не володіє українською мовою і не має змоги ані сама познайомитися як слід, з минулим українського народу, ані познайомити широкі кола заінтересованих американців. Американські студенти і педагоги і молоді науковці в своїх студіях над Сходом Европи користуються з відомих їм московських або промосковських джерел, що ними годувала і годує далі американського читача Москва. А що відповідного нарису історії України в англійській мові для американської молоді в нас досі не було, то промосковська інтерпретація історії України легко знайшла свій доступ і до широких кол американської студіюючої молоді і навіть до катедр американських каледжів.

Ще й сьогодні трапляються випадки, що деякі американські учителі, спираючися виключно на тому, що подає московська пропаґанда, вважають Україну або за Тексас т. зв. „Ґрейт Раша", або щонайменше за Порто Ріко, що „добровільно" об'єдналося з „старшим від себе державним народом — Росією". Очевидно, що така промосковська пропаґанда, незвичайно шкідлива і для українського народу взагалі і для всієї української спільноти в вільній Америці. Але вона ще більше небезпечна для самого американського народу, зокрема для її молодої провідної верстви, майбутніх американських провідників, що вже сьогодні мусять орієнтуватися і в московській забріханій політиці і в цілій проблемі Східньої Европи. Пізнання історії України і української культури може відограти в цьому величезну ролю, бо це буде одночасно і пізнання московської політики, що вже від початків існування московського народу спирається на тих самих принципах, що й сьогодні, зміняючи тільки свої методи відповідно до часу і ситуації. Пізнавши історію українського народу, американський інтеліґент буде інакше глядіти і на культурну та господарську могутність минулої царської і сьогоднішньої совєтської імперії та її основних ресурсів.

Тому появу перших частин нарису історії України, зложену п. Мироном Куропасем в англійській мові, для англомовного читача треба сердечно вітати, тим більше, що тона призначена для американської студіюючої молоді, яка хоче і повинна пізнати історичну правду про Україну, а не дешеву большевицьку чи промосковську пропаґанду.

Правда, автор не мав змоги користати з глибших дослідів над минулим України ані з того широкого джерельного матеріялу, що його містять в собі праці визначних українських істориків, написані українською мовою, та був змушений спиратися виключно на доступних йому джерелах англійською і німецькою мовами, але загальну цілість найважливіших етапів розвою українського народу на тлі історії світу схопив суцільно і в такому засягу, як це повинен охоплювати підручник історії для американських коледжів. Автор, як педагог, здав собі ясно справу, що підручник історії для студіюючої молоді мусить спиратися на таких основних принципах:

1. мета для якої такий підручник пишеться, 2. форма, що в ній подається історичний матеріял, 3. прагматичний аспект, під яким подається відповідний матеріял, і 4. відповідна методика подачі матеріялу.

Усі ці фактори автор мав на увазі при складанні свого підручника і, йдучи за своїми джерелами, старався схопити цілість в якнайкращу форму та насвітлити головні події з таким прагматичним підходом, щоб їхній опис був не тільки ясним, але й об'єктивним. Здаючи собі справу, що для яснішого представлення історичних часів розвою українського народу, треба сягнути далеко в часи нашої передісторії, автор присвятив для опису доісторичних часів України цілий перший розділ свого першого тому нарису історії України. А що досі в наших шкільних підручниках ніхто не старався подати того доісторичного періоду в доступній формі, почин п. Куропася треба сердечно вітати. Правда, ця доісторична доба не вийшла в автора ясною, бо автор не знайшов до неї відповідних джерел в англійській мові, але вже сама концепція згадати про цю добу та звернути увагу на ту високу культуру, що була на Україні, заслуговує на окрему увагу. Дальші студії над праісторією України допоможуть напевно авторові дати суцільний образ формування українського народу від найдавніших часів у наступному виданні цієї першої частини його підручника. Література до цього в нас дуже багата, хоч досі ніодна з праць з цієї галузі не вийшла друком в англійській мові. Невідомо нашому Українському Вільному Університетові ані Науковому Т-ву ім. Шевченка, що сталося з архівом сл. п. проф. Вадима Щербаківського, який, починаючи з 1941 року, тобто з часу появи першого видання своєї праці: „Формація української нації. Нарис праісторії України" працював, майже постійно далі над підготовкою нового видання цієї праці, доповнюючи її новим матеріялом. Для провірки всіх джерел він виїхав у 1951 році до Англії і там помер у 1956 році, залишаючи по собі отой незвичайно вартісний матеріял, що виданий сьогодні в англійській мові міг би служити, як основне джерело до пізнання праісторії України, як і для наших молодших науковців, так і для чужинецьких, зокрема англомовних. Можливо, що цим цінним для нашої науки матеріялом заопікувався СУБ і задумує його видати, але конкретних відомостей про це в нас немає.

Великий джерельний матеріял містить в собі теж і недавно видана в Канаді праця нашого визначного археолога і праісторика, проф. д-ра Ярослава Пастернака. Докладне познайомлення принайменше з цими двома працями допоможе кожному, хто інтересується праісторією України, виробити собі ясний погляд на життя в Україні від найдавніших часів. Очевидно, що цей мій погляд на докладні студії над праісторією України — при писанні, навіть, шкільних нарисів історії українського народу, зовсім не зменшує вартости праці Мирона Куропася, який подає в своїм підручнику цей матеріял, але в дуже звуженій і скондензованій формі.

Зате цілість історичного розвою українського народу від початку аж до часів гайдамаччини подана стисло, чітко і ясно. На зміст першого тому складаються, такі періоди історії України: Київське Князівство, Галицьке і Галицько - волинське Князівство та часи литовсько - польської і польсько - козацької доби. В другому томі цілий матеріял розташований в трьох окремих розділах охоплює часи козаччини та гетьманщини. Кожний розділ в обидвох томах підручника розпочинається паралельною табелею подій в даному періоді в Україні та в світі, даючи тим змогу читачеві зрозуміти краще історичні події в Україні на тлі всесвітньої історії і тієї ситуації, що саме в даному часі панувала в світі. При кінці кожного розділу подано для інформації відповідні джерела чи посібники в англійській мові та одночасно з даного періоду та проблеми до дискусії над відповідною добою, тобто матеріял до загальної характеристики цілої доби, про яку мова.

Багатий ілюстрований матеріял, що його містить автор в обидвох частинах свого підручника (25 ілюстрацій в першому томі і 33 ілюстрації в другому томі), генеалогічні таблиці українських князів при кінці першого тому і обидва додатки при кінці другого тому разом із виказом гетьманів і дат їхнього володіння дають змогу читачеві закріпити цілість прочитаного матеріялу та зв'язок усіх подій, поданих у підручнику.

Незвичайно корисним було б у другому виданні долучити до кожного тому не тільки список князів за династіями та гетьманів України, але й їхні кольорові портрети та мапи України за їх часів. Правда, автор в тексті вмістив аж чотири окремі мапи, але вони такі маленькі і бліді, що ніяк не можуть притягнути уваги читача, зокрема американського, для якого цей підручник призначений.

Та найбільшим побажанням до автора було б в другому виданні устійнити вже врешті англійську номенклятуру власних імен наших князів, гетьманів та діячів на полі української культури і взагалі представників національного відродження України, щоб у майбутньому не натрапляли ми на такі дивогляди, як Пітер Дорошенко, Пол Полуботок, чи Ґреґорі Лобода, Георґ Хмельницький і Еліша Плетенецкі, ба й навіть Леша Українка, поруч Богдан Хмельницький, Дмитро Вишневецький, Іван Виговський, Іван Мазепа та Михайло Грушевський. Правда, ця номенклятура українських імен в англійській та й в інших чужих мовах ще й досі не устійнена та кожний автор праць в англійській мові вживає своєї власної номенклятури, як, наприклад, Ярослав Мудри поруч Ярослав де Вайс і Святослав ди ферст (Святослав Хоробри) поруч Святослав ди Брейв, і т. д., але це вже найвищий час устійнити та ввести в світову науку. На мою думку імена власні наших князів, гетьманів, письменників і визначних осіб в історії і культурі України треба подавати тільки в відповідній транслітерації, тобто Петро Конашевич Сагайдачний треба писати: Petro Konashevych Sahaydachnyj а Іван Мазепа — чи Юрій Хмельницький: Ivan Mazepa, Yurij Khmelnycyj. Зате всі „коґноміна", як Святослав Хоробрий, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, і т. п. треба подавати в подвійній формі, транслітерацією та перекладом, отже: Sviatoslav Khorobryj (the Brave), Volodymyr Velykyj (the Great), Yaroslav Mudryj (the Wise), etc. Очевидно, це тільки моя власна пропозиція, чи радше суґестія для тих установ, які повинні цю замотану проблему розв'язати.

Абстрагуючи від усіх тих побажань і дрібних недомагань в підручнику, п. Куропася, цілість його праці робить гарне враження, зокрема під методичним оглядом. Коли взяти до уваги ще й те, що автором цієї праці є тут уже народжений американський українець і американський педагог, який історію України вивчав не в школі, але тільки під оком своїх батьків і під їхнім впливом посвятився глибшим студіям над історією українського народу. Зустрінувшися в своїй педагогічній практиці віч-на-віч з фальшивим підходом до інтепретації української проблематики, рішив сам забратися до написання такого підручника історії України, якого потребує і американська молодь і американський педагог. Коли з початком цього року автор цих рядків як науковий секретар НТШ, звернувся до п. Мирона Куропася, щоб у сторіччя смерти нашого Патрона опрацював якусь проблему з української культури, замість відповіді прийшли два невеличкі, але цінні томи нарису історії України з коротким супровідним письмом:

„Покищо пересилаю два томики моєї „саґи", над якими я працював останніх кілька років. Третій томик уже теж на викінченні, але про його друк прийдеться думати щойно з кінцем цього Шевченкового року".

Коли б усі американські педагоги українського роду присвятили в своїй педагогічній праці стільки уваги українській проблематиці, що автор „Саґи про Україну" — п. Мирон Куропась, московська пропаґанда не мала б ніякого доступу до американських коледжів, а тим самим і до молодих душ вільнолюбної американської студіюючої молоді.

Треба сподіватися, що почин п. Мирона Куропася, стане прикладом для молодшої українсько-американської ґенерації наших науковців і педагогів, та що появиться в нас ціла низка компендій з історії, географії і культури України, написаних з такою самою любов'ю до предмету, як це бачимо в автора „Саґи України", п. Куропася.

В. Стецюк

Одна перемога і дві нерішені

Филаделфійський „Тризуб" здобув минулої неділі 15-го жовтня високу перемогу над місцевим своїм противником Юрик Траккерс. Вислідом 6:1 „Тризуб" скріпив свою позицію на вершку показника Американської Футбольної Ліґи, де він стоїть разом із Інтер Клюбом, маючи таке саме число здобутих точок.

УСК Ню Йорк в своєму скріпленому складі закінчив черґову зустріч мистецтв „Великої Десятки" Нім. Ам. Футбольної Ліґи нерішеною 1:1 з німецькою одинадцяткою Бляв Вайс Ґочі. Для УСК-у була це важна точка, яка дозволила йому покинути останнє місце в показнику Ліґи.

„Чорноморська Січ" Нюарк здобула минулої неділі на грищі в Юнійон, Н. Дж. також нерішену в зустрічі з портуґальською дружиною Марітімо. Змагання ці закінчилися безциферним вислідом 0:0. „Чорноморська Січ" далі держить в своїх руках перше місце показника першенств Футбольної Ліґи Стейту Ню Джерзі.

ЗДА відкинули нові вимоги СССР щодо вибору ген. секретаря ОН

Об'єднані Нації. — З'єдинені Держави рішуче відкинули нову вимогу, зголошену Валеріяном Зоріним, щоб ще перед вибором нового тимчасового генерального секретаря Об'єднаннсих Націй кандидат виголосив перед Радою Безпеки своє політичне „кредо" з накресленням своєї плянованої політики. Адлей Стівенсон заявив відразу, що така вимога ставить кожного кандидата на генерального секретаря Об'єднаних Націй у позицію петента на посаду, що розминається з становищем і завданнями генерального секретаря та ображувало б його і всю установу ОН. Зорін виступив в минулу п'ятницю з великою заявою на півторигодинній, спеціяльно в цій справі скликаній пресовій конференції. Він заперечив, наче б СССР вимагав від нового тимчасового генерального секретаря обов'язкової згоди від усіх його заступників - консультантів на кожну його пляновану дію, тим самим ствердив, що СССР зрікається цілком, в безпосередній і замаскованій формі, права „вета" свого представника в секретаріяті ОН. Зорін спеціяльно підкреслив „концесії", що їх зробив уже в цій справі СССР, зате виступив з новим оскарженням на адресу ЗДА і цілого Заходу, ніби теперішній період безвластя в ОН після траґічної смерти Даґа Гаммершилда 18 мин. місяця, ЗДА використали для „захоплення влади" в Об'єднаних Націях. Він покликався на „НЙ Таймс", що всі важливі справи ОН переходять через „стіл" Андрю Кордієра, кол. першого асистента Гаммершилда, американського громадянина. Єдина поважна розбіжність, яка ще є між Заходом і СССР в справі вибору наступника Гаммершилда, стосується числа його заступників - консультантів. ЗДА вимагають 5-х таких заступників, між якими були б окремі — по одному — заступники від ЗДА, Західньої Европи, Африки і Латинської Америки, — зате Зорін твердить, що Західня Европа буде репрезентована вже Америкою і вимагає або 4-ох, або 6-х, з тим, що коли б Західня Европа дістала окремого репрезентанта, то має дістати його і Східня Европа, себто ще один комуніст.

ЗДА ПРИЗНАЛИ ПАКІСТАНОВІ ХАРЧІ НА $621 МІЛЬЙОНІВ

Вашинґтон. — Уряд ЗДА проголосив рішення дати Пакістанові впродовж найближчих 4-ох років зерна, зернової оливи, сухого молока, сухих яєць, морожених курей, тютюну, полотна і тп. речей на збірну суму $621.500.000, що з давнішою допомогою тій країні дасть суму $1.300.000.000. Відповідну умову підписав в столиці Пакістану секретар хліборобства Орвіл Фріман. Пакістан є вірним союзником Америки. Ця допомога дасть йому змогу поліпшити стан прохарчування країни та піднести її економіку.

В ОН Є ВЖЕ 101 ЧЛЕНСЬКА ДЕРЖАВА

Об'єднані Нації. — В минулу п'ятницю прийнято без спротиву Сирію, як окрему членську державу до Об'єднаних Націй, збільшивши таким чином їх число до 101. Сирія була вже членом ОН, але втратила своє окреме членство тоді, коли стала складовою частиною Об'єднаної Арабської Республіки. Коли вона два тижні тому відірвалась від тієї унії, визнано трьох сирійських членів раніщої спільної делеґації Об'єднаної Арабської Республіки за окрему делеґацію.

● В південній Індії американський амбасадор Джон Кеннет Ґальбрейт виголосив промову, в якій критикував становище різних так званих невтральних і „незв'язаних" країн, які на одну дошку поставили СССР, що самовільно відновив атомові вибухи, зірвавши Женевську конференцію в цій справі, та ЗДА, які тільки під примусом тих совєтських спроб відмовили й власиді спроби. Американський амбасадор таврував тезу, що „мораль може

● Німецька критика дуже гостро засудила широко в Америці розповсюджений твір американського історика Вільяма Шайрера „Ріст і упадок Третього Райху". Західньо - німецький публіцист Павль Сете написав, що Шайрер писав той твір „наполовину як історик і наполовину як прокуратор Нюрнберзького процесу", та що тому той його твір „наполовину правдивий". Англомовне видання тієї книжки розійшлось у мільйоновому накладі. Німецький переклад появився тепер накладом 30.000.

Відійшли від нас
Члени Українського Народного Союзу:

БЕДНАРСЬКИЙ Іван, народж. 1891 р. в Гумниськах, пов Теребовля, член 20 Відд. УНСоюзу в Гемтремк, Миш., помер у жовтні 1961 року.

БУДНИК Павло, народж. 1892 р. в Олієві, пов. Зборів, член і предсідник 459 Відд. УНСоюзу в Гілсайд, Н. Дж., помер 8-го жовтня 1961 року.

ВАВРИКІВ Михайло, народж. 1888 р. в Клебанівці, пов. Збараж, член 219 Відд. УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж., помер 8-го жовтня 1961 року.

МАЛИЙ Іван А., народж. 1891 р. в Лизанівці, пов. Скалат, член 325 Відд. УНСоюзу в Брукліні, Н. Й., помер 8-го жовтня 1961 року.

ОЛЕКСЕНКО Марія, народж. 1910 р. в Ластівках, пов. Дрогобич, членка 27 Відд. УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж., померла 12-го жовтня 1961 р.

ФОМЕНКО Микола, народж. 1895 р. в Ростові над Доном, член 194 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, Н. Й., помер 8-го жовтня 1961 року.

ФУТРИК Юрій, народж. 1881 р. у Підгородищі, пов. Бібрка, член 24 Відд. УНСоюзу в Ранкині, Па., помер у жовтні 1961 року.

ЯРЕМЦЬО Євстахій, народж. 1882 р. в Торках, пов. Перемишль, член 77 Відд. УНСоюзу в Йорквил, Огайо, помер 6-го жовтня 1961 року.

ВІЧНА ІМ ПАМ'ЯТЬ!

Зміна адреси
До Адміністрації „СВОБОДИ"
81-83 Grand Street
(P. O Box 346)
JERSEY CITY, N. J.

Долучаю 10 центів прошу змінити мою адресу
Моя СТАРА адреса була:
Число Відділу (якщо член УНС) ____
Ім'я і прізвище ____
Адреса ____
Моя НОВА адреса така:
Ім'я і прізвище ____
Адреса ____
Адреса ____

ТТАРЗАН, ч. 4730. Перед новою пригодою.

Мавполюд відчував приступ гострого голоду і швидко пішов за запахом свіжої дичини...

І незабаром дикий кабан Горта лежав непритомний від смертельної цільної стріли.

Тарзан був вдоволений і він добре побенкетував... Але його безтурботність нагло була порушена жахливим криком терору!